

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3125, 3126. Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Preosnova GPU

Ze nekaj mesecev se v mednarodnem
disku od časa do časa pojavljajo poročila
o velikih in važnih spremembah v no-
tranjem življenju Rusije: o postopni li-
kvidaciji revolucionarnih metod in o
normalizaciji razmer na vseh poljih.
Zlasti v upravi in varnostni službi ter o
ukinitvi osrednje institucije za enotno
politično upravo, znane po vsem svetu
pod imenom GPU.

Ne da se ta, da se je v Sovjetski
uniji od Leninovih časov pa do današ-
njih dni marsikaj spremenilo. Posebno
zunanje-politična orientacija sovjetoj je
krenila na povsem nova pota. Rusija se
je vidno približala Evropi in se razvija
iz ognjišča svetovne socialne revolucije,
ki naj bi zanetila boljševiški plamen po
vsem svetu in izigrala narode drugega
proti drugemu, v vedno trdnjejši steber
evropskega in svetovnega miru. Res pa
je, da se ni premagala pomislekov mno-
gih merodajnih mest, ki ne morejo prav
verjeti v iskreno spreobrnitev in niso se
pozabili na svojčasno boljševiško tezo,
da obljube in zagotovila, ki se dajejo
buržujskim sistemom, ne ustvarjajo ob-
veznosti. Nezaupljivci upravičeno radi
kažejo na notranje-politične razmere v
Sovjetski uniji, kjer še vedno vladajo
revolucijske metode in teror diktature
namesto prava in pravičnosti, kakor jo
poučjuje evropski zakon. Ni dvoma, da
je nezaupljiva rezervirana inozemstva
napram sovjetoj, ki iščejo stika s svet-
tom, doprinesla svoj delež k notranje-
političnemu preokretu nove Rusije, ki
prihaja sicer zelo počasi in postopoma,
pa se vendar bliža neki normalizaciji, ki
je sicer še močno oddaljena od zapadno-
evropskega pojmovanja. Med najpo-
membnejše novosti, ki jih prinaša ta
razvoj, je gotovo šteti ukinitve, ali bolj
pravilno, preosnovo GPU.

Dne 10. julija letošnjega leta je izdal
osrednji izvršilni komitet sovjetoj de-
kret za ustanovitev ljudskega komisa-
rijata za notranje zadeve, v katerega
preide tudi sedanja občna politična
uprava. Ze iz tega besedila se da sklepati,
da stara institucija GPU ni povsem
ukinjena, nego da je bila vključena v
višjo enotico in postala s tem oddelk
sovjetske vlade. To je tem bolj vidno,
ker je postal šef novoustanovljenega
notranje-političnega komisarijata Jago-
da, dosedanj voditelj GPU. Vendar pa
vsebuje citirani dekret določbe, ki znat-
no omejujejo dosedanj vsemogočnost
tajne državne in režimske policije, kar
je bila GPU za vse politične delikte do-
sedaj vsaj v svojem bistvu.

Institucija, ki je bila strah vsega do-
mačega prebivalstva in o kateri je pisa-
lo in govorilo tudi inozemstvo z grozo
in ogorčenjem, je bila od svojih počet-
kov izvrševateljica revolucijskega tero-
ra in kot taka najpomembnejši instru-
ment sovjetske »proletarske« diktature.
V času, ko so divjali notranji upor in
meščanske vojne, in ko so grozile inter-
vencije inozemstva, bi se mogel boljševiški
režim težko ohraniti v vsej svoji
moči brez tajnega političnega aparata
in neodgovornega krvavega tribunala,
kakor si ga je znal ustvariti v organizaci-
ji Črezvičajke, ki se je pozneje prele-
vila v komitet za politično upravo in ki
je zdaj preživela menda poslednjo meta-
morfozo s prehodom v ljudski komisari-
jat za notranje zadeve.

»Črezvičajka« je bila ustanovljena
koncem leta 1917 kot »izjemna komisi-
ja« za pobijanje protirevolucije, uporni-
škega četaštva in sabotaže, pod vod-
stvom še zdaj z grozo imenovanega
Džerdžinskoga. Ta ustanova je imela
oblast nad življenjem in smrtjo, bila je
sama svoja najvišja instanca in je izre-
kala v tajnih sejah sodbe, proti katerim
ni bilo priziva. Črezvičajka si je sama
ustvarjala zakone in smernice, katerih
ni poznal nihče, njih krutost pa so obču-
tili mnogi desetstisoči domačinov in in-
zemcev. Nepogrešljivost takega tero-
rističnega instrumenta za ohranitev reži-
ma je dala Džerdžinskemu in njegovim
tako vsemogočnosti, da se ni niti sam
Lenin ni mogel mnogo dotikati. Vse pri-
tožbe, da se je ustvarila država v drž-
avi, niso zalegle, in tudi preosnova iz le-
ta 1922 je prav za prav izpremenila sa-
mo ime, ne pa tudi bistva in moči stare
Črezvičajke.

To tudi skoro ni moglo biti drugače,
ker se je diktator Lenin čutil neprestra-
no ogroženega in je še na božičnem kon-
gresu l. 1921, ko je ugotavljal zmago
nad uporniki in napovedoval notranje
reforme v varnostni službi, izjavil:
»Vračamo se v normalne razmere in raz-
puščamo Črezvičajko, toda če nam vsta-
ne kolkajkaj nevaren sovražnik, se bomo
posluževali te njene, trikratnega tero-
ra.« S takim potnim listom je nastopila
GPU — naslednica Črezvičajke, svojo pot
in je seveda nadaljevala stare tradicije.

Letošnja reforma sega globlje. Oddel-
ku notranjega komisarijata, ki ga tvori
personal in ves aparat dosedanj GPU,
je odvzeta sodna oblast. Inkvizicijskih
tribunatov je torej konec in politične
kriminalne zadeve so se odstopile vrhov-
nemu sodišču SSSR in njegovim orga-
nom, odnosno one državno-politične važ-
nosti, kakor veleizdaja, špijonaža in po-
dobne, vojaškemu sodnemu kolegiju. Po-
polnoma pa vendar stara oblast politič-

PODALJŠANJE PREMIRJA ALI KRIZA VLADE V FRANCII Nenadna poostritev notranjepolitičnega položaja v Franciji zaradi Tardieujevih izpadov proti radikalom v aferi Staviskega

Pariz, 20. julija. ng. Senzacija dneva
je bilo nenadno sklicanje ministrskega
sveta, ki se je sestaj ob 6. zvečer, in
sicer na zahtevo ministrov radikalno
socialne stranke zaradi dogodka v
parlamentarnem preiskovalnem odboru,
ki ima nalogo, da preišče afero Stavi-
skega. Minister Tardieu je namreč snoči
pri konfrontaciji s Chauteempsom ve-
hementno napadal prvake radikalno so-
cialne stranke in jim očital, da so bili
v zvezi s Staviskim in hoteli potem
afero potlačiti. Zlasti ostro je napadal
bivša ministrska predsednika Chau-
tempa in Herriota. Herriot, ki je bol-
lan, se je kljub temu nemudoma pri-
peljal v Pariz in zahteval sklicanje se-
je vlade, da se zadeva takoj razčisti.
Minister pravde Cheron, ki zastopa
predsednika vlade, je takoj stopil v stik
z ministrskim predsednikom Doumer-
gom, ki je na dopustu. Doumergue je
izjavil, da osebno sicer ne more pris-
tvoovati seji, da pa nima nič proti te-
mu, če se vrši tudi brez njega. V poli-
tičnih krogih zatrjujejo, da večina čla-
nov vlade obsoja postopanje Tardieuja
in da bo spor rešen na ta način, da bo
moral Tardieu, ki je v vladi minister
brez resora, odstopiti, ker bi bila sicer
kriza vlade neizogibna. Vsekakor je
politični položaj zelo resen in presene-

čenja niso izključena. Tardieu je izja-
vil, da sicer ni imel namena kršiti po-
litičnega premirja, da pa se je moral
brani pred napadi in spletkami, ki so
jih uprizorjali proti njemu radikali.
Današnji listi obširno komentirajo za-
motani notranje politični položaj, do
katerega je prišlo docela nepričakova-
no v času parlamentarnih in političnih
počitnic in celo napovedujejo ostavko
cele vlade, ako ne odstopi Tardieu.

V političnih krogih računa s tremi
možnostmi rešitve:

1. Da radikali zapustijo vlado. V tem
primeru bi bila vladna kriza neizbežna
in bi mogla imeti za posledico tudi
razpust zbornice.

2. Da odstopi Tardieu. V tem prime-
ru bo dosedanja vlada ostala še nadalje
na krmilu, vendar pa bi se notranji po-
litični položaj zelo poostril.

3. Sklenitev sporazuma z izjavo Tardieuja, da s svojimi izpovedbami ni
hotel napasti radikalne stranke. V tem
primeru bi se dala kriza vlade pre-
prečiti.

Tardieujevi izpadi proti radikalni
stranki in Chauteempsu so izzvali pri
večini vladnih članov najhušji odpor in
jih baje tudi ministrski predsednik Dou-
mergue zelo ostro obsoja. Najbolj ne-
razpoložen pa je finančni minister Ger-

main Martin, ker so zaradi teh dogod-
kov zaostale operacije za posojilo, ki
so bile baš v teku.

Vsekakor je notranje politični polo-
žaj zelo zapleten in se bo dal spor
med radikali in Tardieuem rešiti mno-
go težje, kakor se je sprva računalo,
čeprav se splošno naglašja potreba po-
daljšanja notranje-političnega premirja.

Parlamentarni preiskovalni odbor za
razčiščenje aferi Staviskega je sklenil
v načelu odgoditi do oktobra vse svoje
sklepe in odločitve političnega značaja,
zlasti, v kolikor bodo v zvezi z izpo-
vedbami Chauteempsa in Tardieuja.

Doumergue optimist

Pariz, 20. julija. AA. V izjavi, ki jo ob-
javlja »Agence Economique et Financiere«
gleda na reperturijo, ki so v zvezi z naj-
novejšimi incidenti v parlamentarnem
preiskovalnem odboru za afero Staviskega
prikazale na borzi pri francoskih državnih
papirjih, je predsednik vlade Doumergue
dejal med drugim:

Niso mi še znane podrobnosti, kaj se je
zadnje dni pripetilo v parlamentarnem
preiskovalnem odboru o aferi Staviskega.
In zato ne morem ta trenutek ničesar po-
zitivnega reči o njih posledicah. Toda pri-
merno se mi zdi naglasiti svoje prepriča-
nje, da bo ne glede na kakršnekoli dogodke
vsa država cenila politiko današnje vlade
tako, kakršna je in kakor jo je dolej

presojala. Nič ne sme omajati zaupanja,
ki se začenja vračati. Finančni položaj
države se je toliko popravil, da zastran
tega ni vzroka za bojazen.

Premirje v interesu domovine

Pariz, 20. julija. AA. Veliki informaci-
jski listi izražajo upanje, da se bo razbur-
jenje, nastalo zaradi izpovedi Tardieuja
pred parlamentarnim preiskovalnim odo-
rom, poleglo in da bo premirje med poli-
tičnimi strankami ostalo še nadalje v va-
ljavi v interesu domovine, ker morajo vsi
sprevideti, da je korist države važnejša ka-
kor osebna vprašanja.

»Matine pravil: Mnogi uvideli polski
so se večkrat trudili, da omeje incident na
njegovo pravo polje, namreč osebni in ne
doktrinarni spor. Doumergue ima se-
boj velikansko večino prebivalstva, ki je
sito strankarskih prepričev in ki vidi v nje-
govem obstanku na oblasti neobhodno po-
roj za srečno dokončanje začetega dela. Ni
dvoma, da stoji za njim tako rekoč enodu-
šno tudi ves kabinet.

»Petit Parisien piše: Radikalni ministri
so pokazali veliko uvidenost in modrost,
ko so se zavzeli za to, da se duhovni pomir-
je in da se stvar mirno likvidira. Njihovi
nasveti so padli na plodna tla. Mislimo, da
je upravičeno upanje, da bodo eni kakor
drugi postavili nad interese strank in oseb
korist domovine.

»Ami du Peuple: Vse kaže, da bo pre-
mirje med strankami še dolgo obstajalo v
blagor države.

Pomočnik Staviskega aretiran v Bruslju

Pariz, 20. julija. N. Dames je pripela
iz Bruslja vest, da so tam aretirali enega
med najbližjih sodelavcev Staviskega.
Francoska vlada je takoj zahtevala njego-
vo izročitve francoskim oblastem.

Preokret v hitlerjevski socialni politiki

Uspeh Kruppove industrijske zveze — Znatna ome-
jitev vpliva delovne fronte v gospodarskih organi-
zacijah

Berlin, 20. julija. d. Pravkar izdan
proglas novo imenovanega voditelja nemškega
gospodarstva grofa Gotha obratnim vo-
diteljem, je značilen za preokret na socialno-
političnem področju po 30. juniju. Proglas
dokazuje, da je predsednik državne in-
dustrijske zveze Krupp, čigar odstop so na-
povedovali pred 30. junijem že kot neiz-
ogiben, zmagal na vsej črti in da je danes
njegovo stališče bolj trdno kakor kdaj prej.
Dejansko je industrija dosegla vse, po čem-
er je stremela v zadnjem času. Proglas
novega voditelja nemškega gospodarstva
ne pomeni nič manj kakor popolno izloči-
tev nemške delavske fronte s področja so-
cialne politike. Proglas pravi med drugim:

Socialno-politična zastopstva v gospo-
darskih organizacijah so protizakonita in
prepovedana. Prav tako ni po odredbi vo-
ditelja Adolfa Hitlerja nemška delovna
fronta kraj, kjer naj bi se reševala gmot-
na vprašanja vsakdanjega življenja ter iz-
ravnavale naravne razlike med interesi po-
sameznih delovnih ljudi. Nihče ne more za-
htevati, da bi se zmanjševala vrednost čis-
te atmosfere medsebojnega razumevanja,
kakor jo pospešuje delovna fronta, z za-
hrtimi mislimi zastopstva gmotnih in-
teresov.

S to ugotovitvijo se odvzema delovni
fronti kot pravni naslednici strokovnih or-
ganizacij njeno prvotno področje. Sporaz-
umevanje med delodajalci in delavci je v
bodoče omejeno na direktne stike v posa-
meznih obratih, pri čemer so delavci še po-
sebej zastopajeni, ker je vsako pozivanje
k stavi kaznivo. Nekakšno nadzorstveno
instanco predstavljajo samo še uradni po-
verjeniki za delo, katerih praksa pa se čim
dalje močneje razvija k naklonjenosti po-
jetnikom. Za vodstvo nemške delovne fran-
te ter za dr. Leya in njegove sodelavce
pomeni novi odlok močno omejevanje ob-
lasti, saj so še nedavno izvršili mnogostevil-
ne inpekcije v industrijskih podjetjih, v
katerih so pregledali obrate ter imeli na-
govore na zbrane delavce in nameščence,
kar je vzbujalo v javnosti vtis absolutne
premoči delovne fronte v vseh zadevah
obratov in povzročalo večina nesoglasja
med podjetniki in voditelji nemške delov-
ne fronte, ki jih je moralo v mnogih pri-
merih poravnati kot najvišja instanca za
gospodarske zadeve državno ministrstvo za
gospodarstvo. Minister za gospodarstvo
Schmidt je zavzemal pri tem po večini po-
sredovalno stališče, v glavnem pa se je
bolj nagibal k podjetnikom, ker je načel-
no odklanjal radikalno stališče delovne
fronte, kakor tudi prejšnjega voditelja go-
spodarstva Kesslerja, ki ga je delovna
fronta podpirala.

Najnovejši razvoj dogodkov je privedel

ni upravi ni odvzeta, kajti za »manjše«
pregreške sme še vedno odrediti izgone,
deportacije in konfinacije v delovnih ta-
boriščih do dobe petih let. Res pomenja
ta dispozicija z državljsko svobodo še
vedno veliko strahovalno moč. Gotovo
se tudi ne sme sovjetskega pravosodja
meriti z evropskim merilom, toda kljub
vsemu pomenja preosnova varnostne in
kriminalne službe veliko olajšanje že
zaradi tega, ker je groza tajnega postop-
anja vendarle omejena, ker je odprta
možnost boljše obrambe in pred vsem,
ker je mogoča nad sodnim postopanjem
vsaj do gotovih mej domača in medna-
rodna kontrola. Četudi se še ne more

Prepoved katoliške korespondence

Berlin, 20. julija. g. Katoliško korespon-
denco, ki izhaja v Münstru, je vrhovni pre-
sednik Weistalske do nadaljnjega prepove-
dal. Korespondenca, ki jo je izdal nek
jezuitski pater, je dolej zalagala z gradi-
vom okoli 100 katoliških listov.

Slaba letina

Monakovo, 20. julija. n. Kakor poroča
»Münchener Zeitung«, je državni minister
za prehrano izjavil, da bo letošnja žetev za
20 do 23 odstotkov manjša. Da bi nadome-
stili izgubo kmetov, je odredil zvišanje stal-
nih cen in sicer pri rži za 6 mark, pri pše-
nici pa za 10 mark za tono, kar predstavl-
ja povisek 4 oziroma 5 odstotkov.

Nemško vohunstvo v Posaarju

Saarbrücken, 20. julija. n. Vlada komi-
sija je že del časa opazala, da izginjajo
zelo važni in zaupni spisi. Po dolgotrajnem
opazovanju so sedaj ugotovili, da je krad-
el spise bivši nemški major, Schäffer, ki
se je pred pol letom naselil v Saarbrücken.
Snoči so ga aretirali in napravili v njego-
vem stanovanju hišno preiskavo, pri kate-
ri so našli celo vrsto ukradenih spisov.
Našli pa so tudi dokumente, iz katerih je
razvidno, da je Schäffer vohunil za Nem-
čijo in da je bil v zvezi s hitlerjevsko or-
ganizacijo »Deutsche Fronte«. Vlada je za-
nadi tega odredila v prostorih te organizaci-
cije hišno preiskavo, pri kateri so našli
mnogo važnih in zelo obremenilnih doku-
mentov.

Cosynsov polet v stratosfero

Bruselj, 20. julija. w. Piccardov sodela-
vec Cosyns se namerava jutri iz Haute Ar-
dene dvigniti za polet v stratosfero. Startu
bodo prisostvovali belgijski kralj in mno-
gi znanstveniki.

Hitlerjevci ne odnehajo

Po uvedbi smrtnih kazni za teroristična dejanja so
svojo akcijo sedaj še poostrili — Cela vrsta novih
atentatov

Dunaj, 20. julija. p. Bojazen poznavalcev
razmer v Avstriji, da namreč vsi radikalni
ukrepi avstrijske vlade proti teroristom
ne bodo nič zalegli, se je urasnila. Dne
18. t. m. opolnoči je sicer potekel rok za
neokazvano oddajo razstreliv ter je sto-
pila v veljavo določba o smrtni kazni za
vse teroriste, toda hitlerjevci so kljub te-
mu še poostrili svojo teroristično akcijo.
Dočim so namreč dolej izvrševali atentate
tako, da ni bilo človeških žrtev, pa so za-
čeli sedaj ubijati tudi ljudi.

V četrtak ob 3. zjutraj je bil sredi Duna-
ja v III. okraju izvršen atentat na vojaš-
nico Heimwehra. Neznanci so vrtili sko-
zi okno v vojašnico bombo, ki je eksplodi-
rala s silno detonacijo. Dva člana Heim-
wehra sta bila hudo ranjena in se borita
v bolnišnici za smrtjo, šest pa jih je dobilo
manj nevarne poškodbe. Sredi popoldneva
naslednjega dne so hitlerjevci zažgali jav-
no telefonsko govornico v II. dunajskem
okraju. V noči od 19. na 20. pa je bila iz-
vršena cela vrsta atentatov po vsej Avstri-
ji na železnice, javne zgradbe in znane vo-
diline pristaše režima.

V bližini Inostata je bil izvršen atentat
na železniško postajo. Eksplozija peklen-
skega stroja je bila tako silna, da je dvig-
nilo streho poslopja in jo razbilo, poslopje
pa docela demoloriralo. Detonacija je bila
tako strašna, da so v Inostatu ljudje pre-
strašeni planili iz postelj. Atentat je bil
namreč izvršen okrog 3. zjutraj. Daleč na-
okrog so popokale šipe. V Latzenau na
Predarlskem so hitlerjevci poglali v zrak
dom patriotske fronte. Pri Bregenzu so po-
košili na železniški tir močan peklenški
stroj, ki pa so ga še pravočasno opazili
in odstranili. Tudi v bližini Mürtzschlaga
je bil izvršen atentat na južno-železniško
progo, k sreči pa eksplozija ni poškodovala
tračnic, tako da promet ni oviran. Uradni
komunikacije navajajo tudi še celo vrsto
drugih manjših atentatov in demonstrati-
vnih eksplozij.

Šef dunajske policije je izjavil novinar-
jem, da vlada dr. Dollfusa odedel ne bo
poznala več nobene milosti. Vsi atentatorji
pridejo pred naglo sodišče in bodo brez-
pogojno obsojeni na smrt. Nihče ne sme
upati na pomilostitev. Krivnik bo imel
mnogo dela, je zaključil svojo izjavo.

Policija preiskuje mralično vse atentate,
vendar pa doslej atentatorjev samih še ni
izsledil. Sedaj so pričeli prirejati hiš-
ne preiskave pri onih, ki so znani kot pri-
staši narodnih socialistov. V Schwechatu
so pri tej priliki našli v kleti neke hiše,
kjer so stanovali trije znani hitlerjevci, ce-
lo zalogo razstreliva in orožja. Zaplenili

so 20 pripravljenih peklenških strojev, cel
sod dinamita ter mnogo orožja in municije.
Vsi trije narodni socialisti so bili že pred
enkrat osumljeni atentatov. Ker jim niso
mogli ničesar dokazati, so bili nekaj časa
v koncentracijskem taborišču, pozneje pa
izpušeni. Sedaj so jih seveda takoj are-
tirali in izročili naglemu sodišču, ki je po
novem zakonu že začelo zasediti na Duna-
ju. Danes je sodilo sedmim hitlerjevcem
zaradi raznih terorističnih dejanj. Policija
je priredila zadnje dni tudi pravcato gonjo
na ljudi, ki nosijo bele dokolenice. To je
namreč tajni znak narodnih socialistov.
Samo na Dunaju so jih aretirali nad 400.
Seveda med njimi mnogo neobdanih ljudi.
Večina so jih po zaslišanju zopet izpustili,
okrog 50 pa so jih pridržali v zaporu, ker
so osumljeni, da so agitirali za hitlerjevce.
Vsa javnost pričakuje z napetostjo, kako
se bo končala ta borba med hitlerjevci in
Dollfusovim režimom.

Uradno poročilo o novih atentatih

Dunaj, 20. julija. wk. Uradno poročajo: V
Leidschu na Tirolskem je bilo v teku
včerajšnjega dneva več hišnih preiskav. V
nekem seniku so našli zalogo pištol in mu-
nicije za rakete. V nekem hlevu pa velike
možne narodno-socialističnega propagand-
nega gradiva. Poslopja so last nekega go-
stilničarja, ki so mu pred kratkim zaprli
obrat, ker so se pri njem zbirali narodni
socialisti. Gostilničarja so aretirali. V noči
na danes je na dvorišču Salvatorjeve cer-
kve v Hallu na Tirolskem eksplodirala pa-
pirnata bomba. V cerkvi je popokalo več
šip. V noči na danes je bil nadalje izvršen
atentat na elektrarno v Reutte na Tirol-
skem, ki je povzročil znatno škodo. Popra-
vila so v teku. Simoči je bil izvršen atentat
na župnišče v Fohnsdorfu na Štajerskem,
ki je povzročil precej škodo. Danes pomeči
so neznani storilci v Sv. Petru na Štajer-
skem poškodovali betonski lok, v katerem
je napeljan telefonski kabel. Zveza je zo-
pet vzpostavljena. Pri kovaču Leopoldu
Lezu v Süßenbrunn na Spod. Avstrijs-
kem so pri hišni preiskavi našli priprav-
ljene bombe. Precej stvarne škode je po-
vzročil atentat, ki je bil izvršen včeraj na
železniški tir blizu Solnograda.

Seja vlade

Dunaj, 20. julija. w. Danes popoldne se je
pričela seja ministrskega sveta, ki je tra-
jala do poznih večernih ur. Na dnevnem
redu so bile poleg tekočih zadev tudi vpra-
šanja nove finančne ustave in reforme
socialnega zavarovanja.

Čiščenje v Bolgariji

Opozicija v razsulu — Koncentracijska taborišča za
komuniste — Zaplemba premoženja razpuščenih or-
ganizacij

Sofija, 20. julija. n. Kakor ugotavljajo v
vladnih krogih, je bolgarska opozicija v
popolnem razsulu. Mnogi politični prvaki,
ki so doslej stali ob strani, so se pridružili
novemu režimu, ki ga odobrava tudi ves
narod. Sedaj je tudi v stranki Cankova pri-
šlo do hudega razkola. Cankov je ostal do-
cela osamljen, dočim se se njegovi najod-
ličnejši sodelavci odločili za sodelovanje
v vladi. Bivša ministra Kalfov in Rusev bo-
sta najbrže celo stopila v vlado.

Sofija, 20. julija. wk. Bolgarska vlada sa-
stopa sedaj z vso ostrotojo proti makedon-
skim revolucionarnim organizacijam, ki
so kljub vsem prepovedim nadaljevale svo-

je delovanje. Pri Makedonski ljudski ban-
ki je bil začenjen bančni račun te organi-
zacije v višini nad 100 milijonov levov.
Banko so zapečatili. V prihodnjih dnevih bo
vlada s posebnim odlokom zasledila vse pre-
moženje vseh protizakonitih organizacij.

Sofija, 20. julija. p. Bolgarska vlada je
glede komunističnega rovanja sklenila
osnovati koncentracijska taborišča, v kate-
ra bo zaprla komunistične agitatorje, da
jim na ta način onemogoči njihovo počet-
je. Prvo koncentracijsko taborišče bo osno-
vano v Sevlijevu. Za to taborišče je že do-
ločenih 50 komunističnih agitatorjev, ki so
jih aretirali poslednje dni.

Pogajanja Pariz-Berlin

Nemški poslanik je zahteval od Barthouja nekatera pojasnila, ki bodo merodajna za stališče Nemčije do vzhodnega pakta

Berlin, 20. julija. AA. DNB poroča: »Völkischer Beobachter« prinaša članek o paktu pod naslovom »Vojška zveza ali politika miru« in pravi, da Velika Britanija in Italija podpirata načrt garancijskega pakta zato, ker se bojijo, da ne bi Francija z zaslonbo Rusije preveč okrepila svoje premoči. Velika Britanija in Italija mislita pri tem v prvi vrsti na možnost vojne, v kateri bi se zapletli Nemčija ali Poljska. Nemški državni kancelar in njegovi najbližnji sodelavci so stalno naglašali, da si od vojne nikakor ne obetajo zboljšanja nemškega položaja. Prav tako tudi Nemčija ni izpostavljena nevarnosti vojaškega napada. S francoskim napadom ne gre računati, ker je Nemčija v tem pogledu zavarovana z locarnskim dogovorom, ki sta ga podpisali tudi Anglija in Italija. Možnost vojnih zapletov med Nemčijo in Poljsko je pa izginila tisti trenutek, ko sta obe državi sklenili medsebojen pakt. Med Nemčijo in Poljsko ni nikake napetosti, iz katere bi utegnili nastati možnosti vojne. Razmerje med Nemčijo in baltičskimi državami je prijateljsko ali vsaj korektno. Edino med Nemčijo in Litvo obstoji spor zaradi Memelskega vprašanja, toda ta spor ne more roditi resnejših zapletov, zlasti tedaj ne, ako bodo države podpisnice memelskega statuta izpolnile svojo dolžnost.

Na podlagi vsega tega prihaja list do zaključka, da vojne nevarnosti, ki naj bi služila za utemeljitev tega pakta, dejansko ni. Načrt tega pakta je samo maskirana diplomatska poteza francoske kontinentalne politike in naj bi bila samo podaljšanje francosko-ruske fronte. List zaključuje, da je treba prave poti k miru iskati le v sklenitvah dvostranskih paktov.

Nemški poslanik pri Barthouju

Pariz, 20. julija. w. Zunanji minister Barthou je sprejel včeraj nemškega poslanika v Parizu dr. Kösterja. Razgovor je

Bilanca ameriške stavke

Stavka končana — 8 mrtvih, 197 ranjenih in 150 milijonov škode

San Francisco, 20. julija. n. Vrhovni odbor splošne stavke je odredil konec stavke. Na podlagi sklepa glavnega stavkovnega odbora so vse strokovne organizacije pozvale delavstvo, naj se vrne na delo ter proglasile generalno stavko za končano.

Delavstvo se je z veseljem odzvalo pozivu. Le v dveh ladjedelnicah, koder imajo večino komunisti, še stajkajo. Vest o ukinitvi stavke je bila sprejeta v javnosti z nepopolno radostjo. Danes nudi mesto zopet normalno lice. Vojstvo se je umaknilo in promet se vrši docela normalno. Vse trgovine so zopet odprte. Pomanjkanje živila ni več, ker dovoz normalno potuje. Pogajanja, ki so se pričela med zastopniki delavcev in delodajalcev ob posredovanju generala Johnsona, potekajo ugodno in bodo najbrže v kratkem končana s popolnim sporazumom. Paroplovne družbe so naročile brezčično svojim parnikom na odprtem morju, naj zopet pristanejo v San Franciscu. Ekstremni elementi v stavkovnem odboru so pod vodstvom voditelja pristaniških delavcev Harryja Bridgesa doživeli

Agrarna reforma in Auerspergovo veleposestvo

V dravski banovini je prišlo pod agrarno reformo, ki se rešuje že celih 15 let, tudi veleposestvo kneza Auersperga, ki meri okrog 22.900 ha in je največje v Sloveniji. Bilo je prav za prav že razlašeno, vendar je knez kljub temu predlagal ministrstvu poljoprivrede poravnavo z zainteresiranimi občinami, ki pa je absolutno nesprejemljiva. To je pokazal tudi sestanek, ki se je vršil 7. t. m. v Novem mestu in Zagradcu med interesi (občinami) in časno državno upravo.

V razlaščenih Auerspergovih gozdovih so ogromne količine lesa, ki daleč presegajo vrednost vsake odškodnine. Začasna državna uprava je hotela prevzeti razlašene gozdove že 1. septembra 1932, do česar pa ni prišlo. Kako ogromne važnosti je razlastitev Auerspergovega veleposestva, hočem pojasniti v naslednjem:

Z državnacionalnega vidika je upoštevati pred vsem dejstvo, da leži to veleposestvo v narodno mešanem kočevskem in novomeškem srezu in da je bil knez Auersperg s svojim kapitalom in nemškimi upravnimi aparatom najjačja hrbenica nemškega manjšinskega otočja na Kočevskem. Vsem je še dobro v spominu, kako je bivša Avstrija na vse moguče načine favorizirala kočevske Nemce. Knez Auersperg je imel vpliv na ves življenj, ki je prebival v območju njegovega veleposestva. Moti se, kdor misli, da to sedaj ni več mogoče in da bodo razmere, ki jih je ustvaril prejšnji avstrijski režim, izginile same od sebe. Vsekakor bi se to lahko zgodilo, toda v to svrhu bi bilo potrebno energično izvajanje državne nacionalno-gospodarske politike na vseh poljih. Zlasti odločna izvedba agrarne reforme v kočevskem srezu bi silno dvignila vero v moč naše narodne države in nemški vpliv bi kmalu izginil.

Z narodno-gospodarskega vidika je predvsem poudariti, da je v območju Auerspergovega veleposestva okrog 33 večjih in manjših žag, pred vsem naših domačih, ki so izključno navezane na les iz Auerspergovih gozdov. Poprej Auersperg ni imel svoje lesne industrije in je bila zato domača industrija v teh krajih precej dobro razvita. Po prevratu pa je Auersperg ustanočil lastno lesno industrijo, napravil v dobi ugodne konjunkturi sijajne kupčije, dočim je naša domača lesna industrija skoro popolnoma propadla. Seveda ogromen denar, zaslužen v naši državi, ni ostal doma, temveč je romal v inozemstvo. Velika napaka je zato, da se je sicer razlastilo gozdove, industrija pa pustila veleposestniku, ki je vrh tega l. 1933. pred prevzemom razlaščenih gozdov posekal in prodal ogromno lesa, s čimer je napravil solastnikom razlašene zemlje ogromno škodo.

S socialnega vidika je omeniti, da ima

trajal eno uro in se je nanašal na francoski načrt vzhodno-evropske pogodbe za medsebojno pomoč in varnost. Poslanik je sporočil Barthouju vprašanja vlade, ni pa podal nobene izjave o stališču Berlina glede teh predlogov. V glavnem sta oba državnika govorila o garancijskih obveznostih, ki jih vsebuje ta pogodba v zvezi s Sovjetsko unijo. Minister Barthou je dal poslaniku zaželjena pojasnila, pri čemer je dr. Köster posebno poudarjal vprašanje enakopravnosti. Barthou je izjavil, da bi se dal, če bi Nemčija podpisala vzhodno pogodbo, pospešiti sporazum v razorožitvenem vprašanju.

Neurath poroča Hindenburgu

Berlin, 20. julija. g. Državni predsednik Hindenburg je dopoldne sprejel zunanjega ministra von Neuratha, ki mu je bržkone poročal o aktualnih zunanje-političnih problemih. Zunanji minister je potoval z letalom v Marienburg, od tod pa z avtomobilom v Neudeck.

Italijanska intervencija

Pariz, 20. julija. d. Rimski dopisnik »Tempsa« poroča da morejo prinesiti Mussolinijeva navodila italijanskemu poslaniku v Berlinu Ceruttiju prekrat v nemški zunanji politiki. Italijanski poslanik bo sporočil državnemu kancelarju Hitlerju, da je Mussolini za priznanje efektivne enakopravnosti Nemčije, ako pristopi k vzhodnemu paktu. Francoskemu poslaniku v Rimu je izjavil Mussolini, da bi imel vzhodno evropski varnostni pakt samo takrat pravi pomen, če bi jamčil vsem udeležencem enakopravnost. Zastopnik »Tempsa« opozarja na razlike med Mussolinijem in Barthoujem, razen tega beleži izjavo merodajne italijanske osebnosti, da bodo pogajanja o francosko-ruskem predlogu za vzhodni pakt trajala bržkone več mesecev.

včeraj odločilen poraz, ker se je večina odbora ponovno izrekla naj se vsa sporna vprašanja predlože razsodišču.

Stavka pristaniških delavcev in mornarjev ob obali Tihega morja je doživela hud udarec, zlasti zaradi neomajnega stališča paroplovnih družb. Tako sta družbi Dollar in Matson že včeraj v polni meri vstopili svoj promet, pa tudi Pacifiška paroplovna družba je napovedala, da bo obnovila svoj promet ob koncu tedna.

Ukinjenje splošne stavke sta priporočila razen tega stavkovna odbora v Oaklandu in Alameda. S sklepom glavnega stavkovnega odbora, da se splošna stavka ukinde, se bo na vzhodni strani pristanišča San Francisco in v obeh območjih ter bližnjih mestih vrnilo na delo okoli 43.000 delavcev. Računajo, da je gospodarstvo San Franciscusa s to stavko oškodovano za 150 milijonov dolarjev. Bilanca žrtv znaša 8 mrtvih in 197 ranjenih.

V Portlandu je krajevni stavkovni odbor sklenil proglasiti splošno stavko, če bi čete, ki so v pripravljenosti 10 milj od mesta, vkorakale v mesto samo.

uprava Auerspergovega veleposestva zaposlenih v gozdovih in industriji veliko število stalnih nameščenecv: gozdnih ravnateljev, tehnikov, višjih in pomožnih šumarjev itd. Razen dveh slovenskih inženjerjev pa so to sami Nemci, mnogi med nimi celo avstrijski državljani, ki nimajo niti pojma o našem državnem jeziku. Slovenska inženjerja sta očitno v prvi vrsti posrednika med nemško upravo veleposestva in našimi oblastni. Na drugi strani pa morajo seveda vsa težja dela v gozdovih in industriji opravljati naši domači delavci, ki so tako absolutno odvisni od nemške uprave.

Z narodno-obrambenega vidika je važno, da leži Auerspergovo veleposestvo v bližini italijanske meje. Ne more nam biti zato vseno, kakšne narodnosti je uprava tega veleposestva. Na tako eksponiranem kraju bomo imeli najboljšo zaščito pač v državno in nacionalno zanesljivih ljudeh.

V postev prihaja končno tudi politično vprašanje. Naš narod je vodil pod bivšo Avstrijo težko borbo za svoje pravice. Njegove žrtve so navadno celo presegale uspeh. Vsi smo zato pričakovali temeljito izvedbo agrarne reforme, ker smo se dobro zavedali, da je glavna moč našega narodnega nasprotnika v njegovih veleposestvih na naših tleh. Z oslavitvijo materialnega temelja bi bila zato jako zmanjšana tudi politična moč inozemcev. Žal se naše nade v tem pogledu še danes niso izpolnile niti v oni meri, kakor določa celo zakon sam. Take postopanje gotovo ni primerno, saj se s njim ulijaja komaj prebujeni nacionalni ponos in državljanska zavest. Do skrajnosti slabe, naravnost neznozne gospodarske prilike v kočevskem srezu bi se gotovo lahko mnogo izboljšale, ako bi se že izvršila likvidacija agrarne reforme v smislu zakona.

Franjo, Bulc, Mirna

Josip Habsburški toži Rumunijo

Haag, 20. julija. n. Pred tukajšnjim mednarodnim razsodiščem se bo v kratkem pričela razprava v tožbi bivšega avstrijskega nadvojvode Josepa proti Rumuniji. Bivši nadvojvoda toži Rumunijo za odškodnino za svoja veleposestva, ki so prišla pod agrarno reformo. Zahteva 60 milijonov frankov. Rumunska vlada je poverila svoje zastopstvo bivšemu francoskemu zunanjemu ministru Paul-Boncourju. Za proces vlada v mednarodnih krogih veliko zanimanje, ker bo načelne važnosti za celo vrsto sličnih tožb proti raznim drugim državam.

Zagrebske gimnazije v Atenah

Atene, 20. julija. AA. Danes je prispela semkaj skupina učenck zagrebskih gimnazij.

Javen shod JNS v Ribnici

Sreska organizacija Jugoslovenske nacionalne stranke v Kočevju sklicuje za nedeljo, 22. julija ob 2.30 pop. javen shod v Ribnici pred deklislo narodno šolo.

Na shodu bodo govorili: minister n. r. in narodni poslanec g. Ivan Pucelj, senator g. Milutin Dragović in narodni poslanec gg.: Ivan Urek, Albin Koman in Milan Mravljec.

Vabimo vse pristase stranke in sploh vse, ki hočejo slišati resnico o političnem položaju v državi, o delu JNS in njenih poslancev v parlamentu in med narodom, da se zanesljivo udeležijo shoda.

Prva seja posvetovalnega odbora za telesno vzgojo

Beograd, 20. julija. p. V ponedeljek 23. t. m. bo v ministru za telesno vzgojo prva seja posvetovalnega odbora za telesno vzgojo, v katerem so najodličnejši zastopniki gimnastičnih in sportskih organizacij. Sejo bo otvoril z nagovorom minister za telesno vzgojo g. dr. Andjelinić. Na dnevnem redu so naslednje zadeve: 1. Izvedba zakona o obvezni telesni vzgoji; 2. reforma sistema celokupne telesne vzgoje mladine v srednjih šolah; 3. uvedba obvezne telesne vzgoje v strokovnih šolah; 4. strokovni učitelji za telesno vzgojo, njihovo šolanje in namestitve; 5. vprašanje prostorov za izvajanje telesne vzgoje; 6. sodelovanje raznih organizacij za telesno vzgojo; 7. vprašanje strokovne literature; 8. načrt uredbe o nadzorstvu ministrstva nad vsemi telesnovzgojnimi organizacijami. Zasedanje posvetovalnega odbora bo trajalo no vsej priliki dva do tri dni.

Dr. Maček prepeljan v zagreško bolnico

Beograd, 20. julija. M. Dr. Vladimir Mačka, ki je prestajal svojo custodio hnoesto v zaporih okrožnega sodišča v Sremski Mitrovici, so prepeljali iz kaznilnice v Sremski Mitrovici v bolnico usmiljenih sester v Zagrebu in sicer po sklepu sodišča na podlagi mnenja zdravnikov, da se dr. Mačka omogoči zdravljenje zoba in lečenje netkaj željst.

Silna vročina v Ameriki

New York, 20. julija. n. Napovedi vremenslovcev, da bo vročina ponohala, se niso arešile. V New Yorku in drugih državah, ki jih je zajel vročinski val, so imeli tudi danes povprečno 35 do 36 stopinj C v senci. Na milijone ljudi hiti že v zgodnjih jutranjih urah na morsko obalo, da se ohladi v vodi. Samo v teku včerajšnjega dne je umrlo v New Yorku za solnčarico in od kapi 150 ljudi.

Tour de France

Perpignan, 20. julija. AA. Ob pol 10. dopoldne je startalo 41 še kvalificiranih dirkačev na etapo Perpignan-Aix-les-Thermes. Prvi je prišel Lapébie v 5:47.03, drugi in tretji sta pa bila v istem času Gestri in Cazulani. Proga meri 158 km.

Iz magistratnega gremija

Ljubljana, 20. julija. Na današnji seji magistratnega gremija, ki se je vršila pod predsedstvom magistratnega direktorja Frana Jančigaja, so se obravnavale razne obrtne, gospodarske in gradbene zadeve.

Na poročilo načelnika obrtnega oddelka je bila odklonjena prošnja za izpombo nekega buffeta v gostino. Na poročilo načelnika gospodarskega urada se dovoli Anglo-Jugoslovanski petrolejski d. d. postavitev bencinske črpalke na mestnem svetu med kolodvorsko restavracijo in staro carinarno na Masarykovi cesti.

Dobava premoga za mestne urade se odda po gotovemu ključu najugodnejšim ponudnikom Ugljeniku »Peklenica«. St. Janžkem premoagovniku, premoagovniku v Libojah in Trboveljski premoagovniki družbi, dobava drv pa najcenejšemu ponudniku tvrdki Josip Rus in drug za 80 Din za m³, postavljeno v mestno skladišče.

1. avgusta se prekine najemno razmerje glede mestnega kopališča na Jegličevi cesti št. 10, ki se odda v upravo Mestni delavski zavarovalnici z namenom, da bi služilo uporabi mestnim delavcem in njih rodbinskim članom.

Na predlog gradbeno-pravnega referenta dobe gradbeno dovoljenja: Golob Andrej za visokoprilično hišo za artiljerijsko vojašnico, Urh Anica za enonadstropno hišo ob Aljaževi cesti, Rus Josip za »adaptacijo hiše na Cankarjevem nabrežju št. 13 proti kavčijski hipoteki 10.000 Din, Zrimec Janez za nadzidavo nadstropja in adaptacije hiše na Hradeckega cesti št. 41, Frankovič Janjo za drvarnice v Cegnarjevi ulici 6, dr. Černe Ivan za kanalizacijo na Dvornem trgu št. 1, Breskvar Marija za cestno ograjo ob Cesti na Loko št. 30, Batelino Danijel za napravo kletnega stanovanja in prizidka drvarnic v Podmilščakovi ulici, Ljubljanska kreditna banka za »adaptacijo postopja na Tyrševi cesti št. 67, dočim se prizidek lope ne dovoli, Avbelj Jože za adaptacijo mesnice na Trnovskem pristanu, Gregore Anton za ograjo ob Poljanski cesti št. 81, obema pod pogojem, da odstopita za cesto potrebni svet, Mazi Franc za tratični paviljon pri Figovcu, Vodnik Albert za prizidek v Krakovski ulici, Jesenovec Ana za hišico v koloniji ob Cesti dveh cesarjev, Novak Josip za hišo ob Gerbičevi ulici, Bizjak Marija za adaptacijo trgovskega lokala na Celovški cesti, Društvo sv. Vincencija Pavlanskega za nadzidavo drugega nadstropja pri »Jozefinume ob Zrinjskega cesti, dr. Stanovnik Ivan za kanalizacijo v Pletersnikovi ulici št. 17, Jeglič Fran za enonadstropno hišo za Limhartovo ulico, Bizjan Fran in Alojzija za adaptacije v Kemniški ulici, Tomšič Marijeta za nadzidek v Kolezijski ulici, Kosi Ivan in Fani za enonadstropno hišo ob Gerbičevi ulici, Tomšič Peter za enonadstropno hišo v Staničevi ulici, Bogataj Albina za adaptacijo v Frankopanski ulici in Belčič Karel za kanalizacijo.

Odklonjena so bila gradbena dovoljenja Turkur Valentinu za leseno hišo ob Jurčkovski poti, Megler Meti za pritično trgovsko poslopje ob Miklošičevi cesti, Lobe Frančiški za dvoriščno poslopje v Bolgarski ulici št. 17, Brlež Julijani za tratični paviljon ob Dolenjski cesti, Kruč Pavlu za dvoriščno stambeno v Rebi št. 17 ter Zorcu Francu za leseno dvoriščno lopo v Lepodvorski ulici 23.

Poplava v Varšavi

Dočim se je položaj na jugu Poljske nekoliko izboljšal, ogrožajo narasle reke severne kraje

Varšava, 20. julija. n. Čeprav je dozevje skoraj povod prenehalo, je položaj v poplavljenem ozemlju še vedno obupen. Nesrečnim poplavljenem ne morejo priti na pomoč, ker so vse prometne zveze prekinjene. Edino zvezo tvori sedaj še radio, po katerem pošiljajo iz poplavljenih krajev obupne klice na pomoč. Skoro povod prmanjkujejo živila in trpe ljudje strahotivo pomanjkanje. Pomočni odbor v Varšavi pošilja sedaj živila in zdravila s letali. Seveda je ta akcija nezadostna, da bi nasitili stotisoče ljudi, ki so v bedi in pomanjkanju. Vsaka druga akcija pa je za enkrat nemogoča, dokler vode ne bodo upadle toliko, da bo mogoče promet po železnici ali vsaj s tovornimi avtomobili. Dočim je nevarnost v Krakovu manjša, ogrožajo sedaj v Varšavi. Vsa voda iz poplavljenega ozemlja se odteka v Vislo, ki zaradi tega še vedno rapidno narašča. Vodni nival je danes dosegel Varšavo in poplavlja vse nižje ležeče dele mesta. Obnati so pravotano oredile evakuacijo, tako da človeških žrtvi ni bilo.

Visla je bila pri Varšavi opoldne 2 in pol metra nad normalo. Na nabrežjih se zbirajo velike množice ljudi in opazujejo naraslo reko.

Vlada je za prebivalstvo v južni Poljski, ki je ostalo brez strehe, nakazala 100.000 zlotov podpore, da bi olajšala njihovo budo. Enak znesek je pripravljen za vojvodstvo Krakov. Oredni pomočni odbor je izdal proglas na vse prebivalstvo, naj zbira prispevke za pomoč poplavljenecv. Kakor so sedaj ugotovili, je bilo na poplavljenem ozemlju 83 počitniških taborišč skavtov, ki pa so jih baje spravili vse na varno.

Iz Varšave je odletela nad poplavljenno ozemlje eskadrila letal, da bo pomagala pri pomočni akciji. Letala vozijo s seboj zavojce v živili in tobakom, ki jih mečejo na najbolj prizadete kraje. V krakovskem

okraju je nevarnost poplav po večini minila. Višina vode, posebno na Viali, je zasedla polagoma padati. Nevarnost se bliža sedaj vedno bolj Varšavi.

Obupen položaj prebivalstva

Krakov, 20. julija. g. Poplavna katastrofa v Mali Poljski je največja elementarna katastrofa v zadnjih 120 letih v teh krajih. Zaradi legega vremena, ki traja že dva dni, so začele vode polagoma padati. Najbolj katastrofalen je položaj v trikutu Dombrova-Mielice-Susini, kjer se zgrinjajo ogromne množice vode in se Dunajec izliva v širini 30 km v Vislo. Prebivalstvo je pobegnilo na vršene kraje in na strehe ter čaka v tem obupnem položaju na rešitev. Iz Krakova so na poti vojaški pontoni, letalci pa obveščajo prebivalstvo, da je rešitev že na poti. Po poplavi telefonskih in brzojavnih zvez prihajajo vedno nove podrobnosti o groznem obsegu te katastrofe. Pri Kresinku ob Dunaju je visoka voda presenčila ciganski tabor, pri čemer so utonili skoraj vsi ljudje, med njimi mnogo žensk in otrok. Stvarno škodo v poplavljenih krajih cenijo na 150 milijonov zlotov. Največ škode je na cestah, mostovih in železniških napravah.

Nad 200 smrtnih žrtv

Berlin, 20. julija. w. Kakor poroča »BZ am Mittag« iz Varšave, so začele reke v bližini Varšave močno naraščati in so dosegle do 4 m nad normalo. Nevarnost grozi predvsem dvema predmestjema, gledi katerih so oblasti ukrenile vse potrebne, da jih bo mogoče prebivalstvo čimprej zapustiti. Včeraj je voda blizu Sandomirja znova poplavlila 30 vasi. Iz vseh delov, kjer je bila katastrofa, poročajo o novih smrtnih žrtvah, ki jih je že nad 200.

Divjanje neviht po Bosni in Sremu

Bosanska Kostajnica vnovič pod vodo — Nalivi in toča okrog Sremske Mitrovice

Sremska Mitrovica, 20. julija

Ze nekaj dni se ponavljajo nad vsem Sremom v večjih in manjših obsegih nevihte. Najhujše nevihte so bile, kakor že znano, v nedeljo popoldne, a tudi nevihte, ki so divjale od srede do četrta, so ponekod povzročile veliko škodo, ker je med njimi padala močna in debela toča. V vasi Grgurevici v Fruški gori, je padala debela toča, ki je poskodovala tudi mnogo hiš. Celo ljudje, ki jih je nevihta zatekla na prostem, so odnesli tako hude poškodbe, da so se morali zateči k zdravnikom.

Med divjanjem nevihte se je v Stari Pazovi primeril čuden dogodek. Poleg kmata Martina Deverinskega, ki je s svojim vozom hitel proti domu, je udarila strela v zemljo in je kmet onemogel obležal na poti. Neki drugi kmetje, ki so tudi hoteli proti domu, so ga našli in menč, da je mrtev, so ga naložili na voz in odpeljali domov. V vasi pa je bil takrat slučajno zdravnik dr. Vereš, ki je Martina šele po dveh urah z injekcijami obudil k življenju. Vest o tem dogodku se je naglo raznesla po vsej Pazovi in okolici. S frukogorskih pobočij so drli močni hudourniki, ki so v nizavi razorali mnogo nasadov ter napravili škodo.

Številen obisk in splošna hvala šentvitske razstave

Št. Vid, 20. julija

Prvi teden po otvoritvi obrtne razstave poteka nad vse pričakovano ugodno. Ze prvi dan, v nedeljo popoldne je bil obisk vkljub slabemu vremenu tolik, da je bilo obirno šolsko poslopje skoraj premajhno. A tudi v naslednjih dneh je bilo vse polno obiskovalcev od jutra do večera. In kar je glavno: obiskovalci so sami resni ljudje, ki ne obiščejo razstave zgolj iz radovednosti marveč z namenom, da ogledajo razstavljene predmete v svrhu kupčije, tako da so tudi razstavljalci z uspehi, ki so jih že dosegli, nad vse zadovoljni. Ves trud, žrtve in težave, ki jih je bilo treba premagati pri pripravi razstave, bodo kmalu pozabljene. Zadovoljnost obiskovalcev pa jamči še za nadaljnje uspehe.

Razstava je tako pestra, da obiskovalci strne, kako je mogoče v kraju s to množico prebivalcev, kakor jih ima št. Vid, napraviti kaj takega. Mizarjski predmeti so razstavljene umetnine, da ugajajo še tako razvajenemu očesu. Od najfinišne do preproste spalne opreme je vse okusno in solidno delo, takisto jedilnice in kuhinjske opreme. Cene pa so umerjene.

Kakor mizarjski, so vse pohvale vredni tudi drugi predmeti. Čevljarški del je kakor vsemestna izlozba lične in solidne domače izdelave. Pletilje so upravičeno ponosne na svoje izdelke. Krojaški izdelki pričajo, da je tudi ta obrt v št. Vidu na visoki stopnji in lahko vsakogar zadovolji. Dalje zaslužitvo tapetniški izdelki vse priznanje glede ličnosti in kakovosti izdelkov. Sodarji razstavljajo skrbno izdelane sode, zidari svoje načrte, cementarji nam kažejo, kako bomo v bodoče postavljali lepe vrtno in balkonske ograje. Da pa je vrt čim lepši, postavi naš vodnjak lev vodnjak, ki je tudi razstavljene. Kamnosek je, kakor kažejo razstavljene slike in izdelki iz umetnega marmornja, umetnik na svojem mestu. Sedlar nam je pripravil nekaj nenavadnega. Razstavil je konja z dvema glavama in ga opremil z opremo, ki jo je izdelal sam. Ključavnikičari nam pa razstavljajo razne stroje, stikalnice, štedilnike, moderen železen svinjak in ogrado za pritično sadno dreve.

Ker se je vsak razstavljalec potrudil, kar je bilo v njegovi moči, je šentvitska obrtna razstava našla pri obiskovalcih splošno priznanje. Šentvitski obrtniki pa se bodo odločili obiskovalcem razstave s tem, da bo vsak, ki pri njih naroči ta ali oni obrtni izdelek, sedaj ali v bodoče točno, solidno in dobro postrežen. Najsrečnejši obiskovalec pa bo dobil zastojno lepo moderno kuhinjsko opremo. Številko bo določil žreb ob zaključku razstave. Zato shranite vstopnice!

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

Mednarodni šahovski turnir v Curihu

Aljehin in Lasker poražena

Porazu velemojstra Niemcoviča v IV. kolu je sledila v V. kolu še večja senzacija. Porazena sta bila namreč oba favorita turnirja, sedanjí svetovni prvak dr. Aljehin in bivši dolgoletni svetovni prvak dr. Lasker.

Lasker je imel za nasprotnika Stahlberga, ki je otvoril kot beli damski gambit, dobil s komplicirano kombinacijo kmata in igral nato v končnici stolpov tako močno, da je Lasker po 45. potezah kapituliral.

Enaka usoda je zadela dr. Aljehina, ki je imel za nasprotnika holandskega velemojstra dr. Euweja. Ta je hudo pogreško, ki jo je svetovni prvak zgrešil v sredini igre po nepravilnosti, temeljito izrazil Aljehin se je zamenj trdil, da bi izišli vsaj remis. Moral se je vdati.

Damski gambit Bogoljubov-Roseff je končal že po 27. potezi s porazom italijanskega šampiona. Bogoljubov je energično odbil vse obupne protinapade svojega nasprotnika.

Flohr je dobil v damskem gambitu kmalu znatno premoč nad Jossom in je gladko zmagal.

Francoska partija Bernstein-Niemcovič se je razvila v dolgočrno pozicijsko borbo, ki je končala remis.

Ostale partije so imele naslednji rezultat: Henneberger je porazil Johnerja, ki je prišel v časovno stisko. Grob-Naegeli sta se zedinila za remis, prav tako Gygli in Müller, čeprav je imel Gygli boljšo pozicijo.

Tudi v III. kolu prekinjena partija Bernstein-Bogoljubov je končala remis.

Stanje po V. kolu: Flohr 4 in pol, Euwe 4, Aljehin, Lasker, Bogoljubov in Stahlberg 3 in pol, Niemcovič, Bernstein, Johnerja, Henneberger in Müller 2 in pol, Roseff 1 in pol, Grob, Gygli in Naegeli 1, Joss pol točke.

Nezgod rumunskega poslanika na Dunaju

Dunaj, 20. julija. n. Rumunskemu poslaniku na Dunaju se je pripetila danes dopoldne huda nezgoda. Vračal se je z avtomobilom s svojo rodbino iz Karlovih Varov. Na nekem ovinku se je avto prevrnil. Vsi potniki razen poslanika samega so dobili precej hude poškodbe.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes:

Vedro, toplejše, precej stalno.

Norovska vremenska napoved za soboto:

Toplo, večinoma vedro vreme. Močne lokalne nevihte.

Dunajska vremenska napoved za soboto:

Jutri še zelo toplo

Naši kraji in ljudje

Naša vojna akademija

Zgodovina in pomen najvišjega jugoslovenskega vojaškega učnega zavoda

Ljubljana, 20. julija. Te dni je bil razpisani sprejem 300 gojencev v vojno akademijo v Beogradu. Istočasno je bilo objavljeno, da je naša vojna akademija dosegla stopnjo vseučilišča. To obvestilo je z velikim odobravanjem sprejela vsa naša javnost, kajti najvišji vojaški učni zavod je v 84 letih svojega obstoja izvršil veliko nacionalno misijo, ker je dajal v osvobodilnih vojnah kadre odlično usposobljenih vojaških vodnikov in poveljnikov. Najvišja vojna učna ustanova pa si je tudi vedno prizadevala, da je sledila napredkom znanosti.

Vojna akademija je bila ustanovljena leta 1849, delovati je začela prihodnje leto kot visja šola za artiljerijske častnike. Ustanovil jo je knez Aleksander Karađorđević, ki je vojaški izobrazbi posvečal posebno pozornost, ker je to spadalo neobhodno k izvršitvi nacionalnega programa Srbije, ki bi bil neizvedljiv brez dobro organizirane vojske. Vojsko so organizirali sicer tudi že pred tem knezom, sistematično organizacijo pa je izvedel šele on leta 1845, ter uredil prvo stalno vojsko v Srbiji, ki je bila v začetku organ ministrstva za notranje zadeve. To »garnizijsko vojaštvo«, kakor so ga tedaj imenovali, je šlo dva bataljona, od katerih je imel vsak tri čete pehote, broječe 240 mož, eno baterijo s 6 topovi in 250 topničarji in en eskadron konjenice, ki je štel 203 moše. Da bi temu začetku stalne vojske dal dobre vodnike, je knez ustanovil artiljerijsko šolo v Beogradu.

Iz te šole je izšlo v prvih letih le malo številno častnikov. Dne 11. oktobra 1855 je dosegel oficirski čin 10. gojencev I. razreda. Prihodnje leto so dosegli oficirsko čast gojenci II. razreda in tudi njih je bilo samo 15. Leta 1860: je dal III. razred 11 častnikov, prihodnje leto IV. razred 9, leta 1865. je izšlo iz V. razreda 15, naslednjega leta pa iz VI. razreda 17 častnikov. Tako je v desetih letih izšlo iz tedanjega vojaškega učnega zavoda samo 77 častnikov. Nekaj starejših častnikov je doživelo svoje študije v inozemstvu, med njimi sta bila poznajša odlična generala Jovan Belimarković in Ranko Alimpić, — in to je bil prvi strokovno izobražen poveljniški kader narodne vojske.

Šele leta 1862. je bilo ustanovljeno vojno ministrstvo. Prvi vojni minister je bil francoski major Hippolyte Mondaine, ki je v

srbski vojski dosegel polkovniški čin in je bil aprila 1862 imenovan za vojnega ministra. Vojno ministrstvo je vodil tri leta, njegov naslednik pa je bil polkovnik Milivoje Petrović-Blaznavac. Istega leta kakor vojno ministrstvo je bil ustanovljen tudi štab stalne vojske, načelnik štaba je bil podrejen vojnomu ministru, pod njegovim poveljstvom pa je bilo vse vojaštvo razen topničarjev in pionirjev.

Vojna akademija, ustanovljena pod vladno kneza Aleksandra Karađorđevića, se je stalno razvijala in napredovala ter je državi in narodu dajala vedno večje število strokovno izvežbanih in za narodno stvar zavzetih častnikov. Ko je narod poveril vodstvo države kralju Petru, je ta posebno skrb posvetil napredku narodne vojske. Pri moderniziranju vojske je vojna akademija igrala zgodovinsko vlogo in poveljniki, ki so iz nje izšli, so imeli velike zasluge pri uspehih in svetovnem slovesu srbske vojske v balkanskih vojnah. Te zasluge so se nadaljevale in zviševale v svetovni vojni, ki se je srečno končala z zmago ene nacionalne misije, ki jo je postavil že veliki in modri Karađorđević, — z osvobojenjem in zdinjenjem Srbov, Hrvatov in Slovencev.

V veliki kraljevini Jugoslaviji je vojna akademija sedaj dobila mesto, ki ji gre po zaslugah in po zgodovinskem pomenu za našo osvoboditev. Letos bo vojna akademija prvič odprla vrata samo maturantom in tako dosegla stopnjo univerze. Služatelji bodo študirali v akademiji tri leta, od katerih sta prvo in drugo leto posvečeni teoretičnemu, tretje leto pa izključno praktičnemu znanju in specializaciji. Na ta način se bodo služatelji posvetili samo predmetom vojaške vede. Matematika, kemija, fizika itd. bo predavana le v toliko, v kolikor se ti predmeti nanašajo na vojaške svrhe. Častniški kader bo v bodoče sestavljen iz samih zrelih ljudi širokega obzora in bo imel kot tak v svojem poklicu najboljšo uspehe. Svoje najvišje vojaške učne zavode so po vojni poleg Francije tudi razne druge države povzdignile na stopnjo vseučilišča.

Vsestransko izobražen častniški zbor bo v naši državi ostal veren svoji tradiciji kot eden najvažnejših čimbenikov pri ustvarjanju velikih narodnih idej, pri tem pa bo lahko še z večjim uspehom izvrševal tudi ogromno prosvetno delo naše narodne vojske.

lu, narodni poslanci g. Rasto Pustoslavšek, Milan Mravlje in Albin Koman, zastopniki »Preporoda«, dobrovoljci, zastopniki SK Ljubljane s predsednikom Gnidovcem, za »Ekonomsko« ravnatelj Soršak in še mnoge organizacije, pri katerih je pokojnik sodeloval. Pogreb v Notranjih gorah je bil pretresljivo lep. Udeležili so se ga mnogi Barjani iz bližnje in daljne okolice. Po žalni maši in pogrebni molitvi so sledili ob odprtem grobu govori. V imenu agrarnih interesentov se je poslovlil od pokojnika narodni poslanec inž. Mravlje, v imenu Ferijalnega saveza prof. Lapajne, za Sokola III šolski nadzornik Urbančič, za Zvezo kmečkih fantov in deklet predsednik g. Kronovšek, za AD »Jadrane« akademik Dušan Verbič, za Zvezo slovenskih kmetov Blaž Jože iz Tomačevega in naposled za ožje prijatelje akademik Gerželj France. Potem pa so na krsto padle grude rodne zemlje.

Prva žrtev okuženja po vraničnem prisadu v Kočicah

Zetale, 20. julija. Poročali smo že, da so se v Kočicah pri Zetalah okužili pri klanju bolnega vola štiri osebe z vraničnim prisadom. Vse štiri so prepele v pujsko bolnišnico. Včeraj je ena izmed teh žrtev umrla, in sicer 64letna posestnica Ana Koresova. V bolnišnico so prepeljali včeraj še peto žrtev, 20letnega posestnikovega sina Klajnska Ignaca. Stanje ostalih je neizpremenjeno.

Ugotovitve o mrtvecu v vodnjaku

Ljubljana, 20. julija. Poročali smo že, da je Vincenc Majdič z Ježe po nesreči padel v vodnjak pri domačiji sorodnika Majdiča v Podgorici in utonil. Orožniška preiskava pod vodstvom narednika g. Baumkircherja je ugotovila, da se je Vincenc Majdič napotil oddoma brez denarja. Šel je k sorodnikom Majdičevim na Viru in tam prejel 200 Din dedščine po pokojnem Francetu Majdiču in še nakaznico za 15 kg moka. Potem je hodil okrog in zapil po gostinah nekaj denarja. Obiskal je tudi, kakor rečeno, Majdičeve v Podgorici, kjer je njegova rojstna hiša. Ko so ga potočili iz vodnjaka, so dobili pri njem še 167 Din. Zapravil je torej 33 dinarjev. Da gre zgolj za nesrečo, je pokazalo raztelesenje, a tudi izpovedi prič to dokazujejo.

Tragična smrt mladenke v Krki

Novo mesto, 20. julija. Zaradi hude vročine se zateka k valovom Krke mnogo kopalcev. Med drugimi se je sredi zateka k vodi tudi 24 letna Režika Mojstovičeva iz Šukljeve ulice. Za Murno hišo se je umivala, na gladem kamenju pa ji je spodrsnilo in padla je v globoko vodo. Ker ni znala plavati, jo je tok zanesel proti sredini. V bližini je bil Stanko Bernard, ki je takoj skočil, da bi jo rešil. Srečno jo je zgrabil v močnih valovih. Ker pa se ga je oklenila, sta kmalu oba izginila pod vodo. Na pomoč jima je prihitel Mirko Muren, ki pa je mogel rešiti samo Bernarda, dočim so mladenko zanesli valovi dalje v sredino reke. To se je zgodilo pred očmi mnogih gledalcev, ki pa so bili tako razburjeni, da se niso spomnili na čolne, a pomočjo katerih bi bila morda rešitev še mogoča. Truplo utopljeno so našli šele po 22 ur in so se z iskanjem vneto ukvarjali trgovci g. Rudolf Muren, g. Karel Suhi, ki je rešil še več oseb iz Krkinih valov, in akademski slikar g. Božidar Jakac. Truplo nesrečne mladenke so prinesli v njen dom, kjer tujejo mati, brat in sestra.

Ta smrtne nesreče je podobna oni leta 1932, ko sta utonila dva dijaka pred očmi mnogih gledalcev, ki v velikem razburjenju niso znali in mogli pomagati.

Trgovskemu potniku ukradenih 8000 Din iz avta

Smartno, 20. julija. Trgovski potnik Martin Svete iz Ljubljane je bil več dni na potovanju po Zasavju. V Litijo je dospel iz Zagorja preko Vač. Med potjo je spregel na račun prodajnega blaga tudi precej denarja. Ko je krenil iz Litije v Smartno, je imel denarja nad 7500 Din. Hranil ga je v posebni vreči, ki jo je čuval v aktovki. Preden sta stopila s šoferjem v Zadrugo, je potisnil aktovko za sedež pri šoferju in ga pokril z odevjo. V Zadrugi sta kaj hitro opravila. Čim sta stopila iz trgovine, sta sedla takoj v avto in krenila v Ljubljano.

V Ljubljani pa se je Svete lahko zgrozil. Aktovka je bila — prazna. Zaradi kasne ure ni mogel ničesar ukreniti, zato pa je pri-

Čista polt
in mladostna
svežost se doseže
samo z mehkim
palmira
milom

hital v Litijo takoj naslednje jutro. Orožniku g. Triplatu se je posrečilo izvedeti podrobnosti o sumljivem tujcu, ki se je bil vrtel okrog avta. Bil je precej slabo oblečen možak, južnjaškega tipa. Orožnik je stikal za mladeničem in ga dobil v šmarsi

okolici, kjer si je že našel neko prijateljico in sta se prijetno zabavala. Baje je mizar-ski pomočnik iz Dubrovnika. Ker je brezposeln, se je potikal okrog za delom. Pri njem so našli le stotak. Orožniki poizvedujejo dalje za denarjem.

Ljubljana v Ljubljani bo regulirana do konca maja 1936

Od srede avgusta dalje bo zaposlenih 400 delavcev

Ljubljana, 20. julija. Kakor smo takrat zabeležili, je gradbeno podjetje Dukić in drug pred kratkim izločilo dela pri regulaciji Ljubljane na nadaljnjem odseku od Cevljarskega mostu do Spice. Podjetje je prevzelo delo s popustom 12,76 odst. na državnih proračun, ki je znašal 6.680.000 Din. Dne 10. julija je šel spis o tej zadevi v Beograd, in kakor se pričakuje, bo licitacija v kakšnih treh tednih odobrena, tako da se bodo okrog 15. avgusta dela pričela.

V načrtu, ki ga bo mestna občina izvedla s tem kreditom, je najprej poglobitev struge od Cevljarskega mostu do izliva Gradaščice za 2,5 m. Nato bodo zabetonirali dno. Od provizorične zatvornice pri izlizu Gradaščice pa do Spice bodo strugo prav tako poglobili za 2,5 m, obenem pa jo bodo razširili, da bo merila 30 m. Breg na šentjakovski strani in dno bodo tlakovali s kamnom, na trnovskem bregu pa bodo zgradili 400 m dolg oporni zid, na katerem bodo pozneje sezidali tudi pristanišče po Plečnikovem načrtu. Pristanišče bo služilo ves breg ob izlizu Gradaščice od lesenega prulškega mostu, ki bo tudi po regulaciji še ostal. Od prulškega mostu pa do kopalnice Ljubljanskega športnega kluba bo obrežje prav tako tlakovano s kamnom v načinu, kakor je urejeno nabrežje od Sv. Petra do Vodmata.

Pri poglobljanju struge in urejanju brega bodo izkopali 86.000 m³ prodla, kamenja in zemlje. Ta ogromna masa bo razrahljana pri izkopu narasla na 100.000 m³ materiala. Polovico tega bodo odpeljali k Sv. Kristofu, predvsem v Kuštrino jamo, preko katere bo tekla trasa prenovljene Linhartove ceste. Ostali del zemlje pa bodo zvozili na novo Gunduličovo cesto ob regulirani strugi Gradaščice, ki teče od Groharjeve ulice do mestne meje pri Viču. Dela se bodo po vrsti vršila tako, da bo-

do najprej prestavili leseno zatvornico od izliva Gradaščice na Spico in tako zaprli Ljubljani pot skozi mesto. Gradaščica bo tekla v mestni kanal pri Zalokarju v Trnovem ter se bo pri Sv. Petru izlivala v strugo Ljubljane, deloma pa bo tekla po Malcu grabnu. Kadar bo velika voda, si bo Gradaščica seveda z Ljubljano vred prebila pot skozi mesto. Zemljo in prod, ki ga bodo izgrebli, bodo izvažali po ozkotirni železnici z lokomotivami, ki jih bodo pri povečanem delu morali staviti v promet enkrat več, kakor jih je bilo doslej. Postavili bodo tir do Gunduličeve ceste in po vsej priliki tudi na Linhartovo cesto. Povprečno bo zaposlenih pri teh regulacijskih delih okrog 400 delavcev, po potrebi tudi več. Kakor se predvideva, bo regulacija na tem odseku končana do maja 1936.

S tem bo regulacija Ljubljane v mestu od Spice do Sv. Petra odnosa do Vodmata zaključena. Samo pod cukurno ostane še opek pas nereguliran, ker bo tam zgrajena bodoča hidrocentrala. Definitivno pa bo regulacija v mestu končana šele s prihodnjo etapo, ko bodo pri Sv. Petru zgradili stalno zatvornico, ki bo služila za urejanje vodnega stanja na Barju. Potem ko bo Ljubljana do Spice urejena, bodo najprej pričeli popravljati Gruberjev prekop. Pri Spici bodo tedaj za nekaj časa zaprli strugo Gruberjevega prekopa s kamnitim nasipom, tako da bo vsa voda tekla skozi mesto. Gruberjev kanal, ki so ga prevelike mase vode na nekaterih mestih preveč poglobile, bo treba deloma zasuti, da bo na ta način lažja regulacija vode na Barju. Potem ko bodo opravljena ta dela, bodo sledile nadaljnje etape regulacije na Ljubljani in na Barju ter ureditev njenih pritokov. Celotna ureditev Ljubljane in Barja pa je seveda delo, ki bo moralo pričakati bodoče generacije.

Hidri je težko do živega

Ljubljana, 20. julija. Brezposelnost je največja tegoba sedanjih dni. Po vsem svetu jo skušajo zatirati in jo pobijajo z vse mogočimi sredstvi: javnimi zbirkami, subvencijami, gradnja-mi cest, pri nas še posebno z melioracijskimi deli, regulacijami vodnih tokov, preurejanjem javnih nasadov itd. Z vsakim delom je brezposelnosti prizadejan udarec, da se delovne razmere počasi a vendarle izboljšujejo.

Najhuje pa je, da se kljub vsemu najdejo brezposelnosti, ki brezposelnost izrabljajo in se z njo okorišajo na račun naj-ljubejših. To je zlo, ki bi ga kazalo pri ko-renini zatreti. Brez dvoma je, da bi se raz-mere izboljšale. Izmed mnogih navajam v il-lustracijo le naslednji primer.

Pride včeraj v dopoldanskih urah pred banko palačo na Bleiweisovi cesti skrom-n obleden možakar in se ustavi pred tam-kaj službojučim stražnikom Medveščkom: rudar je iz trboveljskih revirjev, delj časa

Ko se začne krvne cevi poapnavati, deluje uporaba naravnih »Franz Josefo-ve« grenčice za redno izpraznjenje čre-vesa in zmanjša visok naval krvi. Mojs-tri zdravniške vede priporočajo pri sta-rostnih pojavih različne vrste »Franz Jo-sefove« grenčice, ker odpravi zastajanje v žilodnem črevesnem kanalu in leno prebavljanje ter omili dražljivost živcev. »Franz Josefov« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih tr-govinah.

že brezposeln, doma mu stradajo žena s par otroki. Tod in tam je že prošil za služ-bo, pritiskal na nešteto kljuk, obhodil ne-šteto uradov in podjetij, povsod so imeli zanj le dobre besede in obljube. Težko je živeti le od tega. Zato je prišel danes v Ljubljano, da na banovini potoži svoje ve-liko gorje in poprosi za delo ali podpomo, saj ga življenje duši brez lastne krivde.

Stražnik Medvešek s sočutjem posluša vse obzodbne socialne krivice. Tudi njemu ni z rožami postlano, vendar se zatrdno odlo-či, da siromaku pri priči pomaga. Brez-poselnemu sporoči, da mu bo prav gotovo preskrbel delo, naj se opoldne spet oglasi pri njem, on sam pa se obrne do delovod-je Resovega podjetja, ki preureja Bleiwei-sovo cesto. Delovodja obljubi za priporo-čeno delo, če se bo izkazal s strahnič-ko v pisemnim priporočilu.

Siromak se opoldne vrne in stražnik mu sporoči veselo novico, da mu je preskrbel delo. Oni pa takoj, da nima primerne oble-ke itd., nakar mu je stražnik dopovedal, da prilike vendar ne kaže izpustiti — in nje-gov izgovor za to tudi ni kaj vreden.

Brezposelni obljubi, da se bo vrnil čez pol ure po priporočilo in da se bo takoj nastopil de-lo. Samaritan pa je čakal pol ure, eno uro, dve popoldne, večer, drugi dan in čaka še danes. Dobrota pa je ostala sirota.

Čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

KULTURNI PREGLED

Literatura in javnost na Poljskem

O zgodovinski Poljski so dolgo trdili, da je bila država visoke aristokracije, plemiška republika in domena magna-tov. V domači in zunanji politiki je bilo to res; o tem pričajo tudi najnovejša raziskovanja zgodovinarjev in socialnih publicistov. V književnosti in umetnosti pa je to, sicer močno razširjeno mnenje le delno v skladu z ugotovljeno resnič-nostjo. Ni mogoče zanikati, da ne bi pri starejših literarnih generacijah pretežni odstotek stal pod vplivom plemstva, to-da v teku časa so se okoliščine dokaj iz-premenile, in v drugi polovici devetnaj-stega stoletja je poljska literatura že močno izgubila plemiško-aristokratsko barvo. Prizadevajoč si, da bi se zblížala s širokimi sloji prebivalstva, je sicer prehajala v teoretično idealiziranje ali v neživiljenjsko prikazovanje vsakdanjih pojavov, vendar je bil to le prehodni po-jav, ki so ga pozneje nadomestili trez-njejši pogledi na ljudsko življenje in do-slednejši realizem.

Zanimivejša od vprašanja, iz kakšnih družbenih plasti je potekala večina polj-skih pisateljev, sta čustven odnos in

celotna kulturna vez med literarnimi krogi in narodovo javnostjo. Pri tem je za Poljake zelo značilno, da so svoje umetnike, globoke mislece in duhovne voditelje čislali najmanj tako, kakor potomce davnih viteških bojevnikov. Spomnimo se samo, da po neuspelih vstajah niso imeli odločilnega vpliva na emigracijsko diplomatski knezi, vojvode in grofi, marveč pesniki. Ne Zamoyski, Radziwiłł, Potocki in dr., marveč Mickie-wicz, Slowacki, Krasiński, Norwid, Le-nartowicz, Pol so doma in v tujini pred-stavljali poljsko dušo. Pesniki so bili splošno priznani za njene prave tolma-če. V njihovih rokah je bilo stvarjanje in prevrednotenje idejnih smeri v mla-dem rodu, oni so v prvi vrsti odločevali o usodi celih generacij, njihove knjige so bile evangeliji čitateljev, na nje so se sklicevali inozemski državniki, kadar je šlo za točno stališče glede tega ali one-ga vprašanja, ki se je tikalo poljske na-rodne celote.

Sorazmerno visok kurz pesnikov (ne samo pesništva) je bil v poljskih deže-lah pripravlján že dolgo prej. Globlje

korenine nego pri drugih narodih je po-gнал iz dveh razlogov: Z ene strani je znaten del pesnikov in pisateljev ven-darje potekel iz plemstva, ki so ga poj-movali na Poljskem širše in splošnejše nego drugod. Z druge strani so mnogi magnati smatrali za vprašanje svojega stanovskega častihleplja in obdrega dru-žabnega tona, da jih v njihovih grado-vih obdajajo odlični aristokratski duha, da kopčijo v grajskih knjižnicah dragoce-ne tiske in slike in da tekmujejo med seboj, kdo jih bo kupil več in potrošil za nje višje vsote. Če potujemo po raz-nih krajih Poljske, nas kajkrat prese-neča ogromno kulturno bogastvo, ki so ga nabrali celi rodovi in ki ga še danes požrtvovalno varujejo v magnatskih zbirkah, grajskih arhivih in čisto tudi v navadnih dvorih plemičev. V Sienkiewiczovih zgodovinskih romanih imamo o tem vrsto prepričevalnih pri-merov.

In če že prištevamo del zbirateljskega truda navadni želji po rodbinskem pre-stižu, po vnanji reprezentanci in osebn-em uveljavljanju, vendar ni mogoče od-reči staremu poljskemu plemstvu smi-sla za duhovno kulturo. Z njo se števil-ne veje poljskega plemstva odlikujejo še danes. Kdor zanemarlja kulturo, kdor jo grešno prezira ali ne razume njenega

pravega narodnega poslanstva, navadno ne poteka iz plemiških vrst, marveč je član kaste obogatelih zelencev, protek-cionistične visoke birokracije ali nekega krila vojaških povišancev. Drugače je pa spoštovanje do duševnega dela v ne-ki meri Poljakom prirojeno, in ne samo plemiški družbi. Kako naj bi si drugače razlagali vprav kraljevske časti, ki so jih izkazovali njega dni Sienkiewicz, pred njim Kraszewskemu in za njim, postavimo, Asnyku! Ko so po prevratu prevažali v domovino telesne ostanke Sienkiewicza, Slowackega in drugih za-sluznih duševnih voditeljev, ki so umrli v tujini, so jih na Poljskem sprejemali tako, kakor so nekoč pokopavali samo vladarje.

Odnos čitateljev do pisatelja je na Poljskem mnogo tesnejši nego se zdi ne-poučenemu, ki se sklicuje na znatno šte-tilo analfabetov iz predvojnega dobe. Niso še tako daleč časi, ko so se ob vsaki no-vi knjigi Stefana Żeromskiego, Vlad. Reymonta, St. Przebyszewskiego, Jana Kasprzowicza, Leopolda Staffa, Vaclava Sieroszenskega razvile živahne, včasih celo dolgotrajne javne razprave, polem-i-ke in kritični boji. O posameznih knji-gah teh avtorjev imajo Poljaki za čudo bogato monografično literaturo, ki je nastajala takoj po izidu pesniške zbirke,

romana ali dramatskega spisa. In vedno so se našli založniki, pa tudi čitatelji. V zadnjih tridesetih letih sem se čisto za-čuden vpraševal, kje prav za prav ko-renini ta nenavadno razvita monogra-fična literatura o živcih poljskih lepo-slovcih? Kdo jo kupuje in kdo ima toliko časa, da jo čita? Naposled sem spo-znal, da v poljskem spoštovanju do lite-rature tiče stoletne tradicije, in samo tako je mogoče, da spisi sodobnih pesni-kov in pripovednikov izhajajo v petih, sedmih in osmih izdajah, da se je nakla-da še nedavno gibala med 15.000 do 20.000 izvodov, da so bili avtorski hono-rarji v primeri z založniškimi razmera-mi pri drugih slovanskih narodih (iz-vezmi predvojne ruske) prav visoki in da imajo na Poljskem toliko javnih na-grad in stipendij za literarno delo. Vse to lahko na Poljskem doženemo kadar-koli, če le sežemo k virom; kdor bi to zanikaval, bi hote vztrajal pri hudomuš-nem predsodku.

Gospodarska stiska je v zadnjem času marsikje preluknjala opisane razmere, vendar se pravila niso spremenila. Na-čela ostajajo. V poljski republiki nima-j o po najnovejši statistiki primernih stavb za več tisoč šol, tisoče učiteljev je brezposelnih, mnogo izobražencev živi v pomanjkanju, toda vžic vsemu ni izg-

dobilo primerno službo, ki so jih deloma že nastopile.

— Taborniki Sokola šiške se vrnejo danes 21. t. m. ob pol 9. zvečer. Toliko v vednost starišem. — Uprava.

— Pogrešan pečarski pomočnik. 25letni pečarski pomočnik Anton S. iz Vodnikovc ceste 10 je 16. t. m. odšel z doma. Kakor pripovedujejo, je bil v zadnjem času zelo potrt in se je bavil z mislimi na samomor. Je srednje močne postave, podolgovatega obraza in kostanjevih las. Običen je bil pri odhodu v moder suknjič in rjave hlače, obut pa v nizke rjave čevlje.

— Nesrečna družina. Predsednik občine Rudolfa pri Ljubljani nas je obvestil, da biva tam družina Ivana Mežnarja, ki je bilval kot izseljenec v Rumuniji, odkoder pa je bil letošnjo pomlad odgnan v domovino. Ima ženo in štiri otročičke v starosti od 7 mesecev do 13 let. Zaradi hudih operacij na želodcu je nezmogel za vsako delo. Stanuje na občinski stroške v Rudniku št. 64. Za življenje pa nima prav nikakih sredstev in tako trpi vsa družina veliko bedo.

— Pri padcu z odra si je zlomil hrbtenico. Včeraj okrog 13. se je pripetila na stavbi v Pleterski ulici huda nesreča. 33letni strojničnik Leopold Čujk, doma iz Kobariča, stanujoča na Tržaški cesti 23, je na 7 m visokem odru popravljal dvigalo. Naenkrat pa je omahnil in padel vzrak na tla. Pritel je tako nesrečno, da je obelzel nepremčen s težkimi poškodbami. O nesreči je bila nemudoma obveščena reševalna postaja in je bil poškodovanec prevežen v bolnišnico. Tam so ugotovili, da si je nesrečni strojničnik zlomil hrbtenico. — Mesarski pomočnik Anton Prešeren iz Stožice je včeraj po nesreči udaril po šipi in si pod komolcem prerazlzel žilo. Čeprav mu je hudo tekla kri, se je vsedel na kolo in se odpeljal na OUZD v Ljubljano. Od tam pa so ga hitro odpeljali v bolnišnico.

— Konji so ga potepali. Iz Praproč pri Velikih Laščah so včeraj pripeljali v bolnišnico 5letnega Janeza Riglerja. Imenovan je vozil iz gozda drva, a so na slabi poti konji prehitro potepali. Pri tem je Rigler padel pod konje, ki so ga potepali. Nezvestnega z zmečkanim košem in drugimi poškodbami so našli Riglerja drugi ljudje, ki so ga spravili v dolino in prenesli v bližnjo hišo, odkoder so ga odpeljali v Ljubljano.

— Cigava je zlata ura? Poročali smo že, da so orožniki zaplenili nekemu fantu izpod šmarne gore zlato zapestno šeststrogolasto damsko uro, vredno okrog 1500 Din. Mladenič, ki je uro našel, je jo pozneje poklonil svojem dekletu, naposled pa je priromala na upravo Ljubljanske policije, ki sedaj išče lastnico. Uro je najbrž izgubila kakšna izletnica na šmarno goro.

— Vlom v Klečah. Pri posestniku Ivanu Zakotniku je v terek pri belem dnevu do polnočnega, ko so bili domači na polju vionil neki mladenič ter pobral prav dober plen. Posestniku je pograbilo praznično 1200 Din vredno obleko, čevlje, uro s srebrno verigo ter 630 Din gotovine. Zakotnik je v lom jemalu zapanil. Pohitel je iz Kleč na orožniško postajo v Črnuče javit vlom. Spotoma je pri Savljah opazil nekega neznanca, ki je obleko vrgel od sebe in zaklical: »Tu je obleka. Tebi sem jo ukradel. Ne naznani me!« Nato je neznanec z gotovino in drugim malenkostmi pobegnil v hosto. Po opitju sodeč je bil vionilec neki vojaški kaznenec redov, ki je 16. t. m. pobegnil iz Ljubljanskega garnizijskega zapora.

— Tatovi neugnani. Tatvine v mestu se čedalje huje množe in policijski organi nikakor ne morejo prijeti podjetnih tatitve. Nekdo je obiskal stanovanje Matije Urbanca v Mostah in odnesel precej obleke, vredne nad 500 Din. Pomoči je vionil neznanec v skladišče Filipa Podbevška v Zgornji šiški. Ukradel mu je za 1290 Din starih vrec za moko. Starejša neznanca je ukradla včeraj na Vodnikovem trgu Alojzju Speliču, ki se je zgrudil tam nezvesten, dva stružnika, vredna 70 Din. Iz priključnega stanovanja Antona Podlogarja ob Kolinski tovarni pa je izmaknil neznan človek nekaj zlatnine in srebrnine v vrednosti 700 Din.

— Prihodno nedeljo naslednji izleti z odprtimi avtobusom: krožna vožnja po Sloveniji 250 Din; Logarjeva dolina 90 Din Informacije Praprotnikova trafika.

Iz Maribora

— Društvo jugoslovenskih akademikov priredi v ponedeljek 23. t. m. ekskurzijo v delavnice državnih železnic. Zbirališče ob 9. na Glavnem trgu.

— Strelska družina na Pobrežju bo imela v nedeljo 22. t. m. redno ostro streljanje. Zbirališče ob pol 17. pri letnem telovadišču.

— Narodno gledališče v Mariboru potrebuje več deklet, dečkov ter štativov, ki bi sodelovali pri uprizoritvah Gollieve komedije »Kulturna prireditelj v Črni mlaki« na prostem. Prijave sprejema gledališka pisarna vsak dan od 10. do pol 13. Prva vaja bo javljena v časopisih.

— Slovenska starokatoliška služba božja bo v nedeljo 22. t. m. ob 9. v mali dvorani Narodnega doma.

reže pod Triglavem, M. Bulić pa poroča o hrvaških vaseh na Moravskem. Pozdravi raznih slovanskih dijaških društev zaključuje ta spominkele epie, ki bo bivele člane brnske »Jugoslavije« vzpodbujali tudi k nadaljnjemu delu za českoslovaško-jugoslovansko vzajemnost.

Nagrajena anonimna igra »Sreča a. d. e. V najnovejšem izvolj »Srečka« književnega glasnika« je izšel članek »Istorija »Sreča a. d. e.«, ki se bavi z zadevo dramatskega episa, čigar avtor hoče osti anonimom. a je vzlic temu pobral ne le tantjeme, marveč je celo dobil letošnjo nagrado za najboljši dramski delo. Beograjska revija protestira zoper način, kako »Sreča a. d. e.« izjavljajo običnost in literarne kroga. Anonimnost je ostala samo zaradi tega, da se z igrjo uganjajo časniške senzacije in da se ji dela reklama, ki daleč prekorača njeno umetniško vrednost. »Srpski književni glasnik« primerja podljetitve letošnje nagrade a podljetitvo I. 1911—12, ko so se za isto nagrado potegovali med drugim Ivo Vojnović, Svetozar Čorović, Srgjan Tuđić. Takratni žiri ni priznal niti v Vojnovićev »Gospodji sa sunokretom« kvalitete igre, ki bi jo bilo treba nagraditi, in takrat sploh ni podelil nagrade. »Srpski književni glasnik« vprašuje, po kakšnem merilu je bila sedaj podeljena nagrada komadu anonimnega avtorja.

Velika monografija o Dvořáku. V najnovejšem zvezku »Prager Rundschau« je izšel referat v obsežnem episu ing. Otokarja

a— Razstava »Pro Deo« pride te dni iz Ljubljane v Celje, dočim bo prišla v Maribor v začetku avgusta, v času »Mariborskega tedna«. Da se osnuje na ta namen odbor, je sklenil v četrtek ob 20. pri »Orlu« zastopnik organizacije Mössner sestane nekaterih predstavnikov javnega življenja, ki jim je obrazložil namen in organizacijo prireditve. Za predsednika pokroviteljskega odbora je bil soglasno izvoljen dr. Tominešek. Razstava bo nameščena v kuki šolski stavbi.

a— Na trgu za ribe so prodajali včeraj sardelce po 14. velike sardelce po 16, cevoli pa po 26 Din za kg.

a— Nezgoda. V četrtek je bil 26letni v Ledniku pri Ščavnici stanujoči blapec Karol Snuderl zaposlen pri kopanju gramoza. Nenadoma se je zrušila nanj večja množina gramoza, da je dobil hude poškodbe po vsem telesu. Poklicniki reševalci so ga prepeljali v bolnišnico.

Iz Celja

e— Odkritje spominske plošče Francetu Letniku. Savinjska podružnica TK Skale v Celju bo odkrila svojem pokojnemu članu Francetu Letniku iz Celja ob obletnici njegove smrti, t. j. 5. avgusta, spominsko ploščo v masivu Škrlatice. K odkritju so vabljivi vsi planinci in tudi neplaninci. Celjanom in okoličanom bo na razpolago avtobus za Kranjsko goro. Zadevne informacije so na razpolago pri Savinjski podružnici SPD v Celju, Prešernova ulica in pri tvrdki Radioval, Celje, Prešernova ulica 24.

e— Iz delovanja celjske Glasbene Matice. Ob sklopejškega leta 1933-34 približno nekaj statističnih podatkov tega glasbenega zavoda, ki uživa velik ugled v naši javnosti. Na zavodu je bilo ob koncu školskega leta 165 gojencev in gojek. Z odličnim uspehom je dovršilo razred 38, a prav dobrim 88, z dobrim 33, z zadostnim 3, neredovani so ostali 3 gojenci. Poučevalo je 6 učnih moči, in sicer klavir, violino, violo, čelo, solopetlje, teorijo ter komorno in orkestralno glasbo. Dalje je obiskovalo 33 gojencev in gojek teoretične predmete, 22 gojencev pa komorno glasbo in orkestralne vaje. V matičnem orkestru so sodelovali tudi gostje. Pri javnih šolskih produkcijah v Mestnem gledališču je nastopilo letos 24., 25., 26. in 29. maja posamezno 59 gojencev in gojek raznih letnikov od najnižje do najvišje stopnje. Letos je pri produkcijah prvokrat nastopil oddelek komorne glasbe, t. j. klavirski trio in godalni kvartet, zaključili pa je orkester. Na zavodu je imel vaje tudi dijaški orkester drž. realne gimnazije v Celju. Matični orkester, pomnožen z gosti, je sodeloval v lanskem poletju pri uprizoritvah Novoačnega »Hermana Celjskega« v mestnem parku v Celju, lani 15. novembra pa je priredil svoj I. simfonični koncert v Mestnem gledališču, kjer se je poleg Beethovneve I. simfonije in klavirskega koncerta z orkestrom prvič v celoti izvajala »Celjska suita«, delo zaslužnega ravnatelja celjske Glasbene Matice g. Karla Sainca. Matični orkester je sodeloval lani 1. decembra na koncertu CPD v Celjskem domu in ob »Dnevh Jadranske strazbe« v Celju, posamezni člani pa so sodelovali pri Sattnerjevi »Jeftevi prisegi«, ki jo je izvajal »Celjski Zvon«. Pomnožen dijaški orkester gimnazije je nastopil na gimnaziji na praznik uedinjenja, na svetosavski proslavi, na prireditvah podmladkarjev Rdečega križa in Jadranske strazbe ter na proslavi Vidovega dne. Vpisovanje za prihodnje šolsko leto bo 1., 3. in 4. septembra ves dan. Za lanske matične gojence bo vpisovanje 8., 9. in 10. septembra. Gojenci se lahko prijavijo tudi po dopisnici.

e— Šahovski turnir za prvenstvo Društva jugoslov. akademikov v Celju se prične drevi v Celjskem domu. Priglasilo se je deset šahistov. Kot uvod bo danes ob 20. šahovski brzoturnir. Vabljeni vsi prijatelji šaha.

e— Zborovanje brezposelnih v Grižah. Celjsko poverjenišvo društva »Delo in eksistenca« bo priredilo v nedeljo 22. t. m. ob 9. dopoldne pri Piklu v Grižah zborovanje brezposelnih, na katerem bo seznanilo pristopajoče člane s cilji društva.

e— V invalidskem domu v Naščah je več prostih mest za invalide I. kategorije. Invalide, ki želijo prositi za ta mesta, opozarjamo na zadevni razpis na uradni deski mestnega načelnstva.

e— V celjski bolnišnici sta umrli v četrtek 54letni posestnik Anton Volčič iz Stranice pri Komencih in 1 in pol meseca stara hčerka delavke Vida Mirnikova iz Trnovci.

e— Popravilo ceste Petrovče - Liboje zaradi ogromnega prometa, ki ga na cesti Petrovče - Liboje povzroča prevažanje premoga iz lojskih rudnikov in izdelkov keramične industrije, je ta cesta kljub popravilom, ki so bila izvršena lansko jesen, v obupnem stanju. Pred dnevi si je ogledala to cesto komisija, ki jo je vodil kot zastop-

nik banske uprave g. nadsvetnik inž. Pišer. Komisijeskega ogleda sta se udeležila načelnik sreskega cestnega odbora celjski župan g. dr. Goričan in narodni poslanec g. Ivan Prekorsček. Kakor doznavamo, se bodo temeljita popravila te ceste pričela že v najkrajšem času, da se spravi cesta v stanje, ki bo odgovarjalo prometu in omogočilo nadaljnji prevoz premoga, ki je bil doslej ob slabem vremenu skoro že nemogoč.

e— Ogenj v tovarni »Pyrotas«. V četrtek okrog 18.30 je nastal v enem izmed objektov pirotehnične tovarne »Pyrotas« na Ostrožnem pri Celju ogenj, ki se je hitro razširil in upeljal ves objekt. Uta, ki je zgorela je bila samo 2 m dolga in 1.50 m široka. Škoda ni velika. Pri gašenju je dobela ena izmed delavk lažje opekline in je sedaj v domači oskrbi. Ogenj je najbrž nastal zato, ker je delavka pri čiščenju mize, na kateri so bili ostanki eksplozivne snovi, uporabljala namesto mokre cunj papir in se je snov zaradi trenja vnela.

e— Kino Union. Danes ob 16.15 in 20.30 zvočni vefilim »Kralj arene« in zvočni tednik.

Prodaja premoga industriji je znašala v maju 38.532 ton (lani v maju 36.674), od tega industriji v dravski banovini 25.105 ton (23.666), oddaja brodarstvu je znašala 1736 ton (1440), za hišno uporabo je bilo oddano 1653 ton (2272), raznim strankam 4457 ton (4675), izvoz pa je znašal 1127 ton (209). Končno so rudniki sami porabili 3910 ton, za deputate so oddali 1778 ton od zalog pa so odpisali 165 ton.

GOSPODARSTVO

Slaba produkcija premoga v maju

Prodaja premoga industriji je znašala v maju 38.532 ton (lani v maju 36.674), od tega industriji v dravski banovini 25.105 ton (23.666), oddaja brodarstvu je znašala 1736 ton (1440), za hišno uporabo je bilo oddano 1653 ton (2272), raznim strankam 4457 ton (4675), izvoz pa je znašal 1127 ton (209). Končno so rudniki sami porabili 3910 ton, za deputate so oddali 1778 ton od zalog pa so odpisali 165 ton.

Sedaj so nam na razpolago podatki za maj, ki kažejo, da se je položaj nasproti prejšnjemu mesecu nekoliko pobiljšal. Produkcija premoga je znašala v maju 82898 ton nasproti 81.974 tonam v aprilu in 95.734 tonam v marcu. Nasproti aprilu je torej produkcija za malenkost narasla, zaočeta pa za produkcijo v lanskem maju, ki je znašala v maju 82.898 ton nasproti 81.974 tonam v aprilu in 95.734 tonam v marcu. Nasproti aprilu je torej produkcija za malenkost narasla, zaočeta pa za produkcijo v lanskem maju, ki je znašala 80.831 ton (nazadovanje je znaša v primeru z lanskim majem za 7.7%).

Bolj vidno pa je zopetno zboljšanje situacije pri oddaji premoga. V aprilu so premožgovniki oddali le 66.448 ton, premoga (za 7% manj nego lani v aprilu), v maju pa je oddaja znašala 74.798 ton nasproti 75.083 tonam v lanskem maju, tako da je bila skoro enaka lanskemu oddaji (razlika znaša le 0.4%).

Pri tem pa je bila oddaja premoga železnicam še vedno slaba. Od aprila (ko je znašala 24.055 ton) na maj se je sicer povečala na 27.294 ton, vendar je bila še za 3518 ton manjša nego lani v maju, ko je znašala 30.812 ton (v območju ljubljanske direkcije je znašala oddaja železnicam 13.999 tonaprtil 21.962 v lanskem maju).

Da se navzlic manjši oddaji železnicam nasproti lanskemu maju ni bistveno zmanjšala skupna oddaja, je pripisati okoliščini, da se je ostala oddaja premoga povečala.

Izstop jugoslovenskega lesnega gospodarstva iz CIB

že na konferenci lesnih interesentov, ki se je vršila 9. t. m. v ljubljanski zbornici za TOI, so bili stavljeni predlogi, da bi naše lesno gospodarstvo glede na situacijo, ki je nastala po neuspelih pogajanjih zaradi preferenc za les v Italiji, izstopilo iz srednjeevropske lesne organizacije Comité International du Bois (CIB) na Dunaju. Kakor je podoba se tudi v zagrebških strokovnih krogih strinjajo s tem, da bi Jugoslavija izstopila iz CIB.

Zagrebske »Novosti« so včeraj objavile članek Josipa Selaka o izvozu lesa v Italijo, ki pravi med drugim naslednje: Mi smo po našem geografskem položaju, po kapaciteti naše lesne industrije, ter kmetijske produkcije naravni dobavitelji lesa, žita in živine za Italijo. To smo dejansko tudi bili do nedavnega časa. Sedaj pa nam je politika presekanja naravnega pota gospodarstva. Ni dvoma, da to najnovejši trgovinski spor z Italijo našemu gospodarstvu v škodo, škodo pa bo prinesel tudi Italiji, ki se prav tako nahaja v težavnih gospodarskih razmerah. Na škodo svojega lastnega izžepanega naroda bo Italija kupovala po visoki ceni mehki les od Avstrije, žito in živino pa od Madžarske, ker s tem istočasno kupuje politično prijateljstvo teh držav. Naš izvoz lesa v Italijo bo zaradi visokih carin skrócen in zmanjšan, ne bo pa se docela ustavil.

V tem sporu Igrasta žalostno vlogo Avstrija in Comité International du Bois, ki je bil osnovan da enako štiti interese svojih članov, t. j. srednjeevropskih držav, ki izvažajo les.

Dejansko pa nas CIB izigrava in zapostavlja od prvega početka. Lani smo bili izigrani s tajnim sporazumom med Avstrijo in Madžarsko, po katerem bo Avstrija dobavljala Madžarski letno 30.000 vazonov mehkega gradbenega lesa, to je približno toliko, kolikor je Madžarski sploh treba uporabiti. Na naše energične proteste so nam pri CIB obljubljali, da bomo odškodovani pri izvozu v Italijo. V ta namen je bil kot prva etapa sklenjen zmanj tržaški sporazum od januarja t. l., ki ga je sedaj Jugoslavija odpovedala. Ko pa je Italija pri uedavnih pogajanjih dejansko hotela skleniti z našo državo nekaj sporazum, ki bi nam daljal neke ugodnosti, seveda mnogo manjše nego Avstriji, je Avstriji uspelo onemogočiti ta sporazum, na katerega bi Italija sicer pristala. Avstriji je šlo predvsem za to, da nas docela iztisne iz tržišča v svet, in srednji Italiji, kamor največ izvažamo mehkega lesa. Borba nam je vsiljena in mi jo moramo sprejeti. Ali vsi znaki ne kažejo, da borba ne bo dolgo trajala in bo jeseni gotovo prišlo do novih pogajanj z Italijo. Naši delegaciji, ki jo je vodil načelnik Milivoj Pilja gre vse priznati, prav tako pa je sedaj treba odobriti sklep Centralnega odbora za izvoz lesa v Beogradu glede izstopa Jugoslavije iz CIB na Dunaju in glede odpovedi tržaškega sporazuma.

Gospodarske vesti

— Naša trgovinska bilanca s Švico. Švcarski državni statistični urad je objavil podatke o švcarski zunanji trgovini v prvem letošnjem polletu. Po teh podatkih je znašal švcarski uvoz letos 712.7 milijona švcarskih frankov, švcarski izvoz pa 405.0 milijona frankov, tako da je bila letos švcarska trgovinska bilanca v prvem polletu pasivna za 307.7 milijona frankov (lani je znašala pasivnost v prvem polletu 354.6 milijona frankov). V primeru z lanskim letom je izvoz le za malenkost nazadovol, v večji meri pa se je skrčil uvoz. Iz Jugoslavije je Švica uvozila v prvem polletu za 5.5 milijona švcarskih frankov, dočim je

Ostrožnem pri Celju ogenj, ki se je hitro razširil in upeljal ves objekt. Uta, ki je zgorela je bila samo 2 m dolga in 1.50 m široka. Škoda ni velika. Pri gašenju je dobela ena izmed delavk lažje opekline in je sedaj v domači oskrbi. Ogenj je najbrž nastal zato, ker je delavka pri čiščenju mize, na kateri so bili ostanki eksplozivne snovi, uporabljala namesto mokre cunj papir in se je snov zaradi trenja vnela.

e— Kino Union. Danes ob 16.15 in 20.30 zvočni vefilim »Kralj arene« in zvočni tednik.

Prodaja premoga industriji je znašala v maju 38.532 ton (lani v maju 36.674), od tega industriji v dravski banovini 25.105 ton (23.666), oddaja brodarstvu je znašala 1736 ton (1440), za hišno uporabo je bilo oddano 1653 ton (2272), raznim strankam 4457 ton (4675), izvoz pa je znašal 1127 ton (209). Končno so rudniki sami porabili 3910 ton, za deputate so oddali 1778 ton od zalog pa so odpisali 165 ton.

V prvih petih mesecih letošnjega leta je znašala produkcija premoga v dravski banovini 498.710 ton, to je za 20.982 ton ali za 4.4% več nego lani v istem razdobju; prodaja premoga pa je znašala 442.253 ton to je za 34.248 ton ali za 8.3% več nego lani.

Slab zaslužek rudarjev

Število zaposlenih rudarskih delavcev je v teku maja nekoliko nazadovol, in sicer za 145 na 5663 (lani v maju je bilo po izvršenih redikacijah zaposlenih 5707 delavcev). Šihtov je bilo v maju izvršenih 108.723 (lani v maju 111.833). Na posameznega zaposlenega rudarja je prišlo v maju povprečno 19 šihov, seveda pa je zaposlenost v nekaterih rudnikih večja nego se kaže v tem povprečju, drugod, zlasti v Trbovljah, pa manjša. Medzni zaslužek rudarjev se je nasproti aprilu za malenkost dvignil, vendar je še nadalje slab in je znašal v tem mesecu 4.815.000 Din nasproti 5.087.000 Din v lanskem maju in 6.155.000 Din v predlanskem maju.

znašal švcarski izvoz v Jugoslavijo 3.2 milijona frankov, in je bila torej naša trgovinska bilanca s Švico po švcarskih podatkih letos aktivna za 2.3 milijona frankov, to je za okrog 32.5 milijona Din.

— Kontrola izvoza perutnine in jaje v Nemčijo. Kakor smo že pretekli teden poročali, je na podlagi nove trgovinske pogodbe z Nemčijo izdal trgovinski minister odlok, po katerem se za izvoz zaklane perutnine v Nemčijo uporabljajo predpisi narabe o izvozu zaklane perutnine v Avstrijo od 15. septembra 1933. Ta naredba o izvozu zaklane perutnine v Avstrijo, ki torej velja tudi za izvoz v Nemčijo, pa se sedaj z odlokom trgovinskega in kmetijskega ministra, ki je objavljen v »Službenih novinah« od 19. t. m. spreminja, ker se je izkazala potreba, da pri izvozu perutnine sodelujejo širši krogi izvoznikov. Po spremenih naredbi bo strokovni odbor urada za kontrolo živine vršil razdelitev kontingenta tako, da bodo 75 odst. celotnega kontingenta dobili oni izvozniki, ki so predložili dokaze o izvozu v letu 1931, 25 odst. pa ostali izvozniki perutnine, ki se prijavijo uradu v smislu § 6 pravilnika o kontroli izvoza živine in živinskih proizvodov. Pri razdelitvi kontingenta se bo zvela v pošte strokovna sposobnost prijavljenih tvrdk in potreba, da se izvoz vrši v popolnem redu. Ako katera tvrdka ne bi izkoristila dodeljenega kontingenta, se bo dotični kontingent dodelil drugi tvrdki ne glede na gornje odstotke. — Istočasno je trgovinski minister v sporazumu s kmetijskim ministrom izdal odlok, s katerim se spreminja naredba o kontroli izvoza jaje v Nemčijo na račun carinskega kontingenta. Tudi ta naredba je bila izdana, ker se je izkazala potreba, da se izvoza jaje v Nemčijo udeležijo širši krog izvoznikov. Tudi pri dodelitvi kontingenta za izvoz jaje bo strokovni odbor urada za kontrolo izvoza živine postopal tako, da bo 75 odst. celotnega kontingenta dodelil onim izvoznikom, ki so predložili dokaze o izvozu v letu 1932, 25 odst. pa ostalim izvoznikom, ki se bodo prijavili uradu. Tudi tu se bo pri razdelitvi kontingenta upoštevala strokovna sposobnost tvrdk in potreba, da se izvoz jaje v Nemčijo vrši v popolnem redu. V primeru, da katera firma ne bi izkoristila dodeljenega kontingenta, se bo dotični kontingent dodelil drugi tvrdki brez ozira na gornje odstotke.

— Oddaja zagradb stanovanjske hiše se bo vršila potom ofertne licitacije 6. avgusta pri gradbenem oddelku direkcije državnih železnic v Ljubljani (načrti, proračuni in pogoji se dobe pri istem oddelku, Ljubljanski dvor, II. nadstropje, soba št. 115 od 10. do 12. ure dopr.).

— Dobave. Gradbeni oddelk direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. t. m. ponudbe glede dobave 3000 kg jeklene pocinkane žice in 500 kg jeklene pocinkane žice. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave 1300 kg turbinskega olja. Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 2. avgusta ponudbe glede dobave 20 kg izolirane vrvice in 100 komadov sirkovih metel. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 2. avgusta ponudbe glede dobave 700 komadov podkev za konje, 300 kg cinkovega belila, 10.000 m žice, 500 komadov šarpirjev, 100 kom. medeninstnih pip, 100 kg čista, 650 kg peljene železne žice, 200 komadov jeklenih osov. 200 ključavnic, 400 komadov težajev in 200 kom. pločevinastih plošč za jamske vozčke.

— Dobave. Pri generalni direkciji državnih železnic, ekonomski oddelk v Beogradu, se bodo vršile naslednje ofertne licitacije: 9. avgusta t. l. glede dobave raznega električnega materiala, 11. avgusta glede dobave žice in cevi, 15. avgusta glede dobave 10.000 m verig ter transformatorskih

Borze

20. julija.

Na ljubljanski borzi se oficielni tečaj deviza danes niso bistveno izpremenili, le deviza Berlin se je v znatnejši meri popravila (v Curihu notira sedaj 120.50 nasproti 118.10 prejšnji dan). V privatnem kliringu je avstrijski šiling nadalje nekoliko popustil in notira sedaj 8.90 do 9 (v Zagrebu je bil promet po 8.74, v Beogradu tečaj 8.65 do 8.75), grški boni pa notirajo 29 do 30 (v Zagrebu promet po 28.50). Angleški funti so se v privatnem kliringu v Zagrebu trgovali po 246, španske pesete pa notirajo 6.25 do 6.35.

Glede na naredbo finančnega ministra o privatnem kliringu z madžarskimi pengi je na zagrebški in beograjski borzi pričela notacija madžarskih pengov v privatnem kliringu. Prvi zabeleženi tečajji so se gibali med 9.80 do 10.30.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda v početku prometa popustila in je bil zabeležen zaključek po 315, pozneje pa je bil promet po 318 (v Beogradu zaključki po 319 in 317.50). V ostalih državnih vrednotah ni prišlo do prometa, tečajji pa so ostali v glavnem nespremenjeni. Zaključek je bil samo še v delnicah Trboveljske družbe po 90.

Devize.

Ljubljana: Amsterdam 2301.51—2312.87, Berlin 1330.69 — 1341.49, Bruselj 793.57—797.51, Curih 1108.35 — 1113.85, London 171.14 — 172.74, Newyork 3372.16—3400.42, Pariz 224.15—225.27, Praga 141.23—142.09, Trst 299.90 — 293.80 (premijsa 28.5 odst.). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.90 do 9.

Zagreb. Amsterdam 2301.51—2312.87, Berlin 1330.69—1341.49, Bruselj 793.57—797.51, Curih 1108.35—1113.85, London 171.14—172.74, Milan 290.90—293.80, Newyork kabel 3394.16—3422.42, Newyork ček 3372.16—3400.42, Pariz 224.15—225.27, Praga 141.23—141.09, Curih 1108.35—1113.85.

Curih. Pariz 20.2250, London 15.4750, Newyork 306.75, Bruselj 71.5750, Milan 26.30, Madrid 41.9250, Amsterdam 207.65, Berlin 120.74, Dunaj 57.50, Stockholm 79.80, Oslo 77.75, København 69.10, Praga 12.74, Varšava 58.0250, Carigrad 3.05.

Dunaj. (Tečajji v priv. kliringu) Beograd 11.20, London 27.22, Milan 46.13, Newyork 538.15, Pariz 35.57, Praga 21.73, Curih 175.48, 100 S v zlatu 128.

Elekti.

Ljubljana. Vojna škoda 318—320, 7% invest. 71—72, 8% Blair 64—65, 7% Blair 58.50—59.50, 7% Drž. hip. banka 67—68, 4% agrarne 38—39, 6% begluške 56—57.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 318—320, za julij 318—321, za avg. - sept. 318—321, za okt. nov. 320—325, za dec. 321—325, 7% invest. 71.50—72.50, 4% agrarne 38 den., 7% Blair 58.50—59, 8% Blair 65.50 den., 7% Drž. hip. banka 67.50—70, 6% begluške 55.50—56.50; delnice: Nar. banka 3900 den., PAB 218—220, Sečera Osijek 110—120,

Fotografija na daljavo 200 km

Veliki uspehi prof. Ivana Plotnikova — Triglav fotografiran iz Zagreba — Skrivnost ultrarazdaljnih in toplotnih žarkov

Prof. Plotnikov se bavi s tem izumom že deset let. Poskuse dela z neko novo vrsto anilinske barve, ki napravi fotografsko ploščo, kadar jo prevlečejo z njo, občutljivo tudi za ultrarazdaljne, ki so nevidni človeškemu očesu. Lastnost ultrarazdaljnih žarkov pa je, da imajo v nasprotju z drugim polom spektra zelo veliko dolžino ter z lahkomotno prebijajo vse snovi, ki jih gotovi predmeti odteguje našemu očesu.

Prvi uspešni poskus dr. Plotnikova so prinesli rešitev vprašanja

fotografiranja na daljavo. Na doseganje fotografske plošče je bilo mogoče sprejeti samo predmete, ki jih je razločilo človeško oko in so mu bili dobro vidni. To, česar ni zajelo oko, je ostalo tudi fotografskemu objektivu tuje. Od-

daljenih predmetov ni bilo mogoče fotografirati in videti zaradi pare in meglice v ozračju. Plotnikove fotografske plošče pa so tako občutljive, da prebijejo te meglice in pare, tako da je mogoče z njih sodelovanjem dobiti brezhibno sliko še tako oddaljenih predmetov.

Da preizkusi svoj način fotografiranja, je prof. Plotnikov

fotografiral z zagrebškega Sljemena 200 km oddaljen masiv Triglavskega gorovja.

Slika se je izvrstno posrečila. Na posnetku se jasno razločijo ne le konture očaka naših planin, temveč tudi podrobnosti gorskega masiva.

Izum prof. Plotnikova je posebno važan za fotografiranje iz letala. Tudi tam so bile doslej fotografski umetnosti postavljene meje, ker je zemljo zakrivala megla. Odslej je mogoče z izumom zagrebškega univerzitetnega profesorja odstraniti tudi to zapreko, kar bo posebno

za vojaštvo velike važnosti.

Po zmajih nad atmosferičnimi motnjami v področju fotografije je prof. Plotnikov prešel na nove izsledke. Izhajajoč od spoznanja, da ima vsaka snov v strukturi svo-

je okolice molekularne spremembe, ki ostanejo še potem, ko je materija sama že davno izginila, je začel fotografirati zaprta pisma in celo antične vaze, s katerih je že davno izginila barva. Po istem sistemu se je posrečilo učenjaku napraviti čiste zgoledne listine in ločiti ponarejene bankovce od pravih.

Najnovejši problem, ki zanima zagrebškega učenjaka, pa je

vprašanje jezika starih Etruskov.

Pred 75 leti je daroval zagrebškemu arheološkemu muzeju neki Mihael Barić mumijske mlade rdečelase ženske osebe. Mumija sama ne sebi ni nič posebnega, pač pa je važna na njeni traki, s katerim je ovita. Na traku so namreč neke pismenke, ki jih smatra dr. Plotnikov za edini knjižni spomenik stare kulture Etruskov, kulture, ki je dosegla svoj vrh pred 3000 leti. Plotnikov je fotografiral trak na mumiji s svojimi ultrarazdaljnimi žarki in pri tem so se pokazali znaki, ki jih doslej še niso doznali s človeškim očesom. Posnetke svoje plošče je Plotnikov poslal raznim staroslovcem, ki bodo imeli zdaj dovolj dela z reševanjem uganke o jeziku, ki je živel pred našim štetjem.

Antarktična presenečenja

Dežela cesarja Viljema izginila — Ali je Antarktida sploh celina?

Norveška ladja »Thorshavn« se je te dni zasidrala s 60.000 sodi kitove masti v pristanišču Buenos Aires. Prišla je naravnost iz Antarktike, kjer je nabrala svoj tovor na »plavalnih tvornicah« kitove masti. Kapitan pa ni pripeljal samo masti, ampak je prinesel tudi novico, ki je zbudila v znanstvenih krogih največjo pozornost.

»Thorshavn« je bila v Kapskem mestu pred začetkom svoje vožnje opremljena z radio aparatom. Prvih šestnajst dni je imela monotonno vožnjo. Ko pa je minila zemljo Larsa Christensena, so začeli pomorščaki dvigati glave, ko so primerjali zemljevid z morjem. Dežele cesarja Viljema niso uzrli nikjer...

Kapitan je dal povelje, naj ladja previdno krene proti jugu. Spustili so grezilo v vodo in glej, tam, kjer je prej štrlela iz vode dežela cesarja Viljema, je pokazalo

drezilo 2000 m globočine. Shackleton-Sheff se je silno skrčilo. Na kraju, kjer je bil še pred petnajstimi leti otok, so izmerili globino 3600 m, predgorje se je spremenilo v nekaj zalivov in obrežje sosedne dežele kraljice Mary je kazalo ogromne vrzeli. Položaj je bil čisto drugačen, kakor so ga napovedovali zemljevidi.

Polarni raziskovalec A. Jacheln, ki je bil med posadko na »Thorshavn«, se ni mogel temu načuditi. Dejal je, da morajo zemljevidi imeti velike napake — ali pa so se stvari tako temeljito spremenile, da izginja ves antarktični kontinent.

Učenjaki si zastavljajo vprašanje, če je Antarktida vobče kdaj obstojala kot celina? Ali pa je Little America morda samo kopica skalnih drobcev na Oceanu? Mogoče pa je tudi, da se antarktično ledovje topi?

Kaznjenci zažgali jetnišnico

V Benetkah so se uprli jetniki in zažgali poslopje, ki je pogorelo do tal

Te dni je zgorela v Benetkah citadela jetnišnice Giudece. Kaznjenci, ki so delali pokoro med temi zidovi, so se zaradi stroge discipline uprli ter iz protesta proti nadzorstvu zažgali stavbo. Planili so v mizarstvo delavnico, zažgali baše konjske žime, ki so bile tam vskladiščene in spremenili citadelo v kratkem času v ognjeno morje, ki je požarilo zidove in stene kakor slamo.

Boj s požigalci je bil zelo težak. Ko so jetniki zaslužili, kakšno nevarnost jim grozi od ognja, so začeli besneti v svojih celicah in so zahtevali, da jih izpuste na svobodo. Pazniki so stali pred težko nalogo.

Vendar se jim je z veliko prispebnostjo posrečilo preprečiti nastanek panike. Vstaja je bila kmalu zadušena. 370 kaznjencev so odvedli pod najstrožjim nadzorstvom iz Giudece v jetnišnico Santa Maria. Kolovodji pobude, ki sta si izmislila vstajo kot demonstracijo o priliki bivanja pravosodnega ministra de Franciscija, sta bila dva kaznjenca, stara 55 in 56 let.

Citadela zgodovinske Giudece je zgorela do tal. Gasilci so si na vso moč prizadevali, da bi jo otepli, toda zaman. Samo kapela in stražna hišica sta se ohranili, drugo so uničili plameni.

Največji podvodni predor

Otvoritev Merseyevega predora: nov trijumf moderne tehnike

Angleški kralj je v navzočnosti kraljice Mary otvoril predor, ki veže pod reko Mersey mestu Liverpool in Birkenhead. Ta predor je doslej največji podvodni cestni predor na svetu in meri v dolžino 3 km. Širok je 15 m in lahko obvlada promet 4150 avtomobilov dnevno.

Zgraditev predora je bila zelo težka, inženjerji so morali obvladati ogromne težave. Pri gradbenih delih je bilo zaposlenih 2000 delavcev skozi celih devet let. Stroški so dosegli 8 milijonov funtov. Največje preglavice je delalo inženjerjem blato, ki je neprestano vdiral v predor ter so ga

morali sprosti črpati iz podzemlja. Kamenja in blata so spravili iz podzemlja na površino 1.200.000 ton.

Predor obstoji iz ogromne betonske cevi, ki je znotraj prevlečena s črnim steklom. Betonska cev tehta 350.000 ton ter je opremljena z najmodernejšimi ventilatorji, signalnimi napravami itd.

Angleški kralj in kraljica sta se peljala pri otvoritvi predora najprvo skozi »betonsko cev«, nato pa sta podaljšala vožnjo na 40 km dolgi avtomobilski cesti, ki drži iz Liverpoola v Manchester. Ves čas so suverena pozdravljale množice ljudstva.

Mož, v čigar oblasti je izbruhnila stavka

Frank Heriman, guverner Kalifornije

NEKAJ ZA VSE

Telesni zdravniki prvih rimskih cesarjev so prejemali po Plinijevih zapisih letno plačo 250.000 šester, kakšnega pol milijona dinarjev. Zdravnik Stertinij je celo prejemal cel milijon dinarjev, ker je dokazal, da mu je privatna praksa toliko nesla.

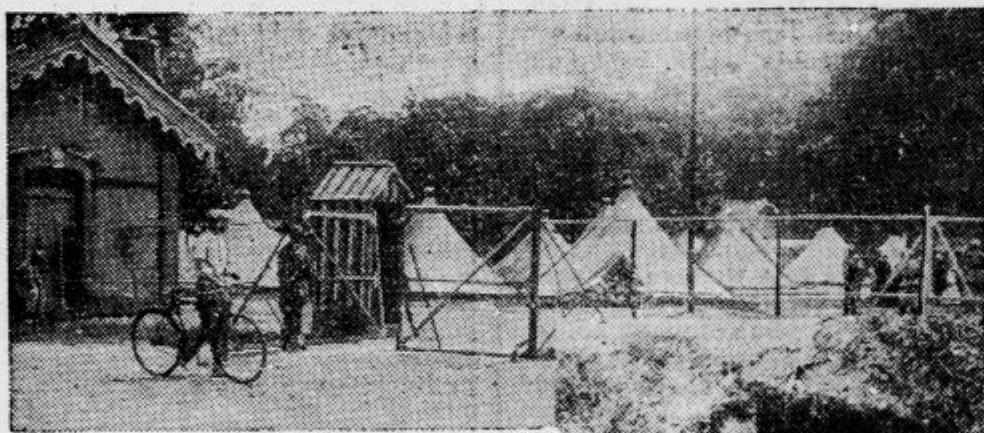
Tenke črevo meri v dolžino običajno pet in pol do šest metrov, v izjemnih primerih pa doseže tudi dolžino 11 m, pri nekaterih pa je tudi samo dva metra dolgo.

Zelo često naletimo na navado, da dovolijo starši otrokom valjati se po tleh. Nihče ne misli pri tem, da si otroci naberejo na rokah najopasnije bakterije, ki jih potem, ko vtilkajo prst v usta, posejajo vase. Na ta način nastanejo mnoge infekcije v vratu in prsih, čestokrat tudi jetika.

Človek ima 254 kosti in nad 4000 mišic.

Mravlje se ogibajo, če le morejo, modre luči in iščejo rdeče svetlobe.

Na tem strelišču je obilno žela smrt

Maisons Lafitte pri Parizu, kjer je te dni padel pri razkazovanju eksploziv nekega podčastnika iz rok izstrelka, ki je pri priči eksplodiral in raztrgal štiri vojake, dvanajst pa jih je hudo ranil. Doselej je zahtevala nesreča v vsem osem žrtv, nekateri ranjeni pa se še bore s smrtjo.

Upor proti ciganskemu kralju

Iz Prage poročajo: Romunski cigan Mihail Kvieg se je dal nedavno oklicati za ciganskega kralja. Po nastopnih slavnostih v Rumuniji je obiskal tudi češkoslovaško in se je dal kronati tudi od češkoslovaških ciganov. Potem je odpotoval na Poljsko.

Cim je zapustil češko deželo, pa se je pojavil konkurent ciganskega kraljeva veličanstva v osebi Rajmunda Laubingerja, ki je zahteval čast ciganskega kralja zase. Sklical je češkoslovaške cigane na posebno zborovanje in jim objavil, da reflektira sam na krono.

Ko se je to izvedelo na Poljskem, se je Kvieg nenadoma vrnil v ČSR in je proglasil Karvin za svojo rezidenco. Laubinger je zdaj odpotoval tja, da se bosta pogajala o ciganski kroni in žezlu.

Dve ekspediciji

V najbližjih dneh pričakujejo v Halifaxu dve arktični odpravi. Prvo pošilja na pot univerza v Oxfordu in Kr. Britska geografska družba v Londonu. Druga ekspedicija je pomembna samo po svoji sestavi. Njena člana sta namreč — mož in pes.

Ekspedicija Francisa Peasa je gotovo najmanjša v tej sezoni. Z njo je bilo tudi najmanj stroškov, kajti zanjo je bilo treba opremiti samo enega človeka in poleg njega enega psa.

Poleg vsega tega pa ni Pease brezpomemben človek, temveč je star in vztrizen pustolovec, ki je že nekaj let svojega življenja prebil v arktičnem ozemlju. Pease hoče slediti stopinjam Johna Franklina, preiskavati pas za pasom, živeti kakor živijo Eskimi — samo doseči večje uspehe od njih.

Pease je preživel tretjino svoje življenjske dobe v arktičnih pokrajinah. Navadil se je tega sveta kakor drugi človek vsakdanjega kruha in pravi, da mu je ljubejš meo morskih psov kakor še tako tečen bečfekt.

Kot čisto mlad fant se je vkrcal na lad »Discoverer« in je z njo križaril po zaledenelih morjih. Potem se je udeležil ekspedicije z ladjo »William Scoresbaya«. Raz-

streljeval je led z dinamičnimi patronami in pri neki takšni eksploziji je bil tudi sam ranjen. Proglasen je bil za invalida — a niti kot takšen ne sme umreti doma na postelji.

Pease si je prvotno zamislil svojo sedanjost vožnjo s 15 m dolgim čolnom močne konstrukcije. Tako se je hotel podati v pustolovščino in je računl, da bo uspel že zaradi tega, ker bi bil ta čoln najmanjši od vseh dosedanjih ladij, ki so se upale na takšno potovanje.

Toda čoln bi bil predrag. Pease ni mogel spraviti skupaj dovolj denarja za konstrukcijo, kot si jo je želel. Zato je odričl zdej na pot z drugim tovarštem in spremljevalcem: s psom. Dva meseca kasni ostati pri Eskimih na Groenlandu. ki ga bodo poučili v vseh trikih potrebnega ribolova. Potem poreče svetu za dolga tri leta svoj zbogom! Kanada vlada je dala Peasu naročilo, naj si spetoma ogleda teren zaradi letališč. Če najde kaj pripravnega, naj zabeleži v zemljevid, da bodo ameriški letalci lahko preizkusili odtočne kraje tudi v tem pogledu.

Nekako isto nalogo bo imela tudi ekspedicija oxfordске univerze, ki odpotuje z norveško jadrnico »Signalhorn«. Odprava

hoče priti v Smithov zaliv, njen pravi cilj pa je Grantland.

Ta ekspedicija bo poleg izpopolnjevanja zemljevidov iskala tudi najdišče premoga, rud, zlata, petroleja in drugega, kar se more najti v arktičnih deželah. In primernih letališč seveda, kajti samo letalo more opraviti v teh krajih pionirsko misijo, ki jo vsi pričakujejo od njega.

Plavanje v pregovorih

Ze izza starih časov velja plavanje za znak napredka v življenju. Stari Rimci so rekali človeku, ki ni umel ničesar: »Ta pa ne zna plavati.«

Novejšega izvora je pregovor: »Marsikdo bi rad plaval, če ne bi moral v vodo.« Švedi in Romuni imajo reklo: »Kdor hoče plavati, mora znati več nego piti vodo.« Češki je že pregovor: »Kadar teče voda v grlo, ni več časa, da bi se učil plavati.«

Egipčani imajo reklo: »Plavati se da tudi v plitvin« — namreč, če se zna. Če pa ima kdo posebno mnogo prijateljev, ki mu stojijo ob strani, govore o njem: »Tega pa držijo nad vodo!« Za tiste, ki so si nabrali v življenju mnogo izkustev, velja: »Boljši je biti zadnji plavalec nego prvi.« In kakor se polomijo vsa kolesa, govorijo ljudje: »Zdaj se ladja potaplja in se ne bo več naučil plavanja.«

ZANIMIVOSTI

Ljudstva na nizki stopnji civilizacije najrajši nosijo svoja bremena na glavi. Domačini na Holandski Guyani nosijo celo pisma na glavi, ker niso vajeni nositi predmetov v roki. Pismo obtežijo vedno s kamnom, da ga ne odnese veter.

Najmanjše čebele na svetu žive na vzhodnoindijskih otokih. Njih ulnjaki so veliki kakor stisnjena pest, celice pa so takoj majhne kakor vbojčaji z iglo.

Nad polovico vsega zlata, kar ga pride-ljujejo na svetu, prihaja iz Južne Afrike.

Avtomobilska cesta k Severnemu ledenemu morju

Norveška vlada proučuje načrt za zgraditev ceste k Severnemu ledenemu morju. Cesta bo v bistvu podaljšek že obstoječe ceste iz Osla v Elsfjord. Cesta bo tem pomembnejša, ker so bila ozemlja severno od Elsfjorda doslej dosegljiva samo z morske strani. Za avtomobilizem pa bo imela ta cesta še večji pomen. Kadar bo zgrajena, bo mogoče z avtomobilom napraviti krožno potovanje skozi Švedsko in Finsko in nazaj na Norveško. Norveška vlada upa, da ji bo mogoče zgraditi projektirano cesto že v osmih letih.

Konec „milostive“ v Nemčiji

Nemška »Delavska fronta« v Braunschweigu je sporočila svojim članom in v tisku, da je naziv »milostiva« pri Nemcih dokončno odpravljen. V narodnosocialistični Nemčiji ni več družabnih razredov, zato tudi »milostivim« ni nikjer več mesta.

Usta so mu zašili

Bivši izdajatelj lista »Young India«, glasila Gandhijevih idej, Bhansoli, se je pred nekaj tedni zaobljubil, da ne bo nikoli več v svojem življenju spregovoril besedice. Pristopil je k sekti, ki prepoveduje svojim članom govoriti. Da pa ne bi le prišel še kdaj v skušnjava govorenja, si je dal Bhansoli zašiti usta. Operacija je bila baje zelo lahka.

Ljubavna pisma carice Katarine

Pred kratkim so izšla v francosčini ljubavna pisma ruske carice Katarine II. Potemkinu. Zbirko je uredil in ji napisal predgovor Francoz Georges Oudard, ki pravi, da ni dokumentov, ki bi bolj osvetljevali srce in dušo carice kakor ta pisma.

Pred vsem priča ta korespondenca o neizmerni odkritosti vladarice. Pisma pa odkrivajo še nekaj drugega. Povedo naravnost, da je bil favorit Potemkin najbrž legitimni mož ruske carice ter edina velika ljubezen njenega življenja. Pisma pričajo dalje tudi o tem, da je imela Katarina II. nežno dušo in izredno graciozo za fino izražanje ljubezenske strasti.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Pepček: »Oče, kje si se rodil.« — »V Ljubljani.« — »In ti, mama?« — »V Trstu.« — »A jaz sem se rodil v Mariboru. Čudno je, da smo se vsi trije našli!«

»Ali že veš najnovejšo novico?«

»Katero?«

»Evlija se bo dan ločiti.«

»To ni nič novega. O tem so govorili že pred njeno poroko.«

»Oh, kakšno težo učitim v vseh uditih! Kakor da so mi iz svine!«

»Nu, in potem še sedeš na moj kloboč!«

Žena: »Dragi moj, zdravnik ti je prepo-

vedal piti vino pri jedi.«

Mož: »Dobro, torej prosim, da odneseš jed.«

»Kaj je bračno pravo?«

»Skupaj vseh pravic, ki jih ima možki preden se oženi.«

»Moji ženi se je nocoj sanjalo, da sem milijonar.«

»Srečen človek — moji ženi se takšne reči sanjajo podnevi.«

Ona: »Moški, ki me dobi za ženo, mora imeti plačo z vsaj štirimi ničlami na koncu.«

On: »Vzemite mene... Moje premoženje sestoji iz samih ničel...«

Morilec in žrtev

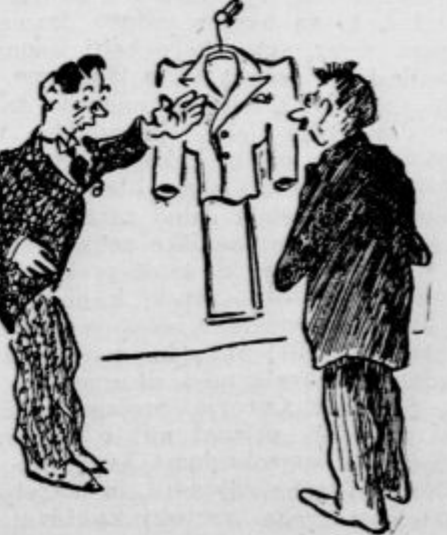
Italijanski natak in kuhar Toni Manzini, ki je razsekal žensko truplo v Brightonu na kose, in njegova žrtev

Violet Kaye, po poklicu pesalka

Kriminalnim organom londonskega Scotland Yarda se je posrečilo prijeti morilca pesalko Violet Kaye in najbrž tudi ženske, ki so našli njeno razkosano truplo na postaji v Brightonu pred nekaj tedni. Mož se piše Toni Manzini, je italijanskega rodu in po poklicu kuhar. Manzinija je imela policija že pred nekaj časom v rokah zaradi suma, da je umoril brightonsko žrtev. Toda izjavil se je tako spretno, da so ga naposled izpustili na svobodo. Manzinija je izdal policiji neki njegov soplesalec. Aretirali so ga brez najmanjšega upora.

VSAK DAN ENA

Katalogna cena

»Vidite, to obleko vam ponudim po po-

lovični katalogni ceni.«

»In koliko stane katalog?«

S P O R T

Zagrebaški „purgeri“ v Stadionu

Jutri ob 17.15 v državni prvenstveni tekmi proti Iliriji

Po dveh letih stopa Ilirija zopet v ligaško tekmovalno, v krog izbranih zastopnikov jugoslovanskega nogometa.

Ne vemo, ali je zgolj slučaj ali pa je že tradicija, da se naši belo-zeleni »purgeri« srečajo v prvi tekmi vselej s »purgarskimi« tovariši iz Zagreba. Tudi v letošnjem tekmovalnem dobi Ilirija v goste najprej slavno moštvo Gradjanskoga.

Govoriti o Gradjanskem ni treba na široko, pozna ga vsakdo. Vsakdo ve, da je moštvo zagrebaških »purgerjev« prvo poneslo slavo jugoslovanskega nogometa v inozemstvo. Vsakdo ve, da je bilo to moštvo dolgo najbolj upoštevano in najbolj iskano doma in na tujem. Dolgo je bila kvaliteta tega moštva merilo za kvaliteto jugoslovanskega nogometa in kadar se je pisalo o našem nogometu, se je vselej omenjalo ime Gradjanskoga. Kdo se končno ne spominja zmagovalnih pohodov »purgarjev« na vrha španske tla in v druge evropske države.

Kako pa je danes v Gradjanskem? Ni več slavnih imen iz velikih dni, ostal pa je njihov duh, ostala je tradicija in Gradjanski je še vedno moštvo, ki v velikih in važnih trenutkih ne odpove. Težke krize, ki jih je v poslednjih letih preživel to moštvo, so premagane in danes stoji zopet v prvi vrsti elitnih jugoslovanskih moštvev. V Ljubljani prihaja Gradjanski redko, kadar pa pride, pride z nekim spoštovanjem do našega nogometa. Ljubljana so bila za »purgarje« vselej vroča in nevarna tla, na katerih so običajno morali prepuščati zmago domačim. Gradjanski se tega dobro zaveda, zato se je pripravil za nedeljsko srečanje z Ilirijo vestno in pride v Ljubljano kompleten.

Za Ilirijo bo nedelja dan velike preizkušnje. Njeno moštvo je zopet sveže, borbno, polno elana in ambicije. Fantje se zavedajo, da s priboritvijo poudarjenega prvenstva njihovo delo ni še končano, da gre njihova pot dalje, da je njihov cilj ožje državno prvenstvo. Ilirija se je za to tekmovalno dobro pripravljala. Proti Gradjanskemu na žalost ne bo smela nastopiti kompletna, upamo pa, da bo kljub temu uspela. Naša javnost, da vsa Ljubljana, katere belo-zelene barve nosijo naši »purgeri« že celo četrtletje, in prestiž slovenskega nogometa zahtevata, da zalgrajo fantje tako, kakor njihovi predniki, ko so pošiljali zagrebaške »purgerje« tolikokrat poražene v Zagreb. Če bodo fantje pravilno razumeli nedeljsko borbo, se mora končati z uspehom zanje.

Prepričani smo, da bodo tudi tisoči gledalcev z veseljem bodrili naše fante v težki borbi za prestiž slovenskega nogometa.

V predgiri bo nastopilo simpatično moštvo SK Trbovelj proti B-moštvo Ilirije. Za obe tekmi je skupna vstopnina.

Predprodaja vstopnic za tekmo Ilirija : Gradjanski bo danes ves dan in v nedeljo dopoldne v kavarni »Evropia«. Opozorjamo cenj. občinstvo, da je na razpolago okrog 500 sedežev na najlepšem mestu v Stadionu in cena le malo višja kot za stojišča. Ker je zanimanje za tekmo v Ljubljani na ta deželi ogromno, priporočamo, da si nabavite vstopnice v predprodaji, ker bo na val na blagajne pred tekmo gotovo zelo velik.

Čakovcu : Čakovečki VSK Bergant. Tajnik Pevalak s. r.

Predavanje o sportu v Zagorju. Sportni klub Zagorje priredi pod okriljem ZKD drevi ob 20. v Sokolskem domu predavanje g. dr. Alujevića o sportnem udejstvovanju mladine.

Old boy SK Celje : člani »Merkurja«. V sredo 25. t. m. ob 18.30 bo na Glaziji v Celju nogometna tekma med oldboyskim moštvom SK Celja in moštvom članov celjskega »Merkurja«.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Gostovanje v Celju je odgodeno do avgusta. Danes ob 17.30 naj bodo na igrišču zaradi treninga tekme: Logar, Sinkovic, Molk, Legović, Pišek, Petrič, Svetič, Tavčar, Calcar, Petelin, Race, Sovinc. Ob 17. pa strogo obvezen sestanek na igrišču za: Starec, Hasl, Bertonec I in II, Zemljak, Slamc, Boncelj, Slamberger Jež, Makovec, Pupo, Zemljik. Zelo važno.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). V nedeljo igramo v Celju. Drevi ob 20.30 sestanek vseh igralcev I. in II. skupine. Sigurno: Mikluš, Daneu, Lasič, Sočan, Kočenič, Kovačič, Glavič, Kos, Brodnik, Zaloakar, Primar in Karž. Načelnik.

SK Marš. Danes ob 18. naj bodo zaradi treninga tekme s Primorjem na igrišču Hermesa: Gene, Ben I in II, Dolinar, Klincek, Srše, Povhe, Maki, Zigon, Janez, Trček II, Zupančič, Burger, Zadnik. Tajnik II.

SK Sloga. Jutri bo redni trening ob 8. Vsi in točno na igrišču Slovana.

STK »Mostec«. Drevi ob 20. sestanek nogometne sekcije v gostilni »Pod lipce«, na katerega se vabijo tudi novi člani, ki se bodo vpisovali tamkaj. — Načelnik.

TKD Atena. Danes ob 18. trening. G. I. G. LJ.: Ni mogoče. Poziv oddajte v upravi ali pa ga pošljite nasprotnikovemu klubu!

Evropska lahkoatletska prvenstva

Italijanska lahkoatletska zveza je sedaj uradno razpisala I. evropska lahkoatletska prvenstva, ki bodo od 7. do 9. septembra v Turinu. Podrobnosti te evropske prireditve so znane že po sklepih prireditvenega odbora. Omembe vredno bi bilo še, da ima vsaka država pravico prijavit za vsako disciplino po dva atleta, za vsako stajeto pa po eno tekmovalno moštvo. Zmagovalci prejmejo zlato, drugo in tretjejeplasirani srebrne, ostali trije do 6. mesta pa bronaste kolajne. Razen tega bodo vsi udeleženci s sodniki vred obdarjeni s spominskimi kolajnama. Prireditelj bo kril stroške za 100 udeležencev. Za tehnične discipline so — razen za met klada — določene najnižje meje, od katerih je odvisno nadaljnje sodelovanje posameznih tekmovalcev. V konkurenci bo ostalo samo 12 tekmovalcev s teh kvalifikacijskih nastopov; doseči morajo najmanj: v skoku v višino 1.80, v skoku v daljino 6.80, v skoku ob palici 3.60 m, v troskoku 13.60 m, v kroglu 14 m, v kopju 58 m in v disku 43 m. Prijave se bodo zaključile 22. avgusta; postavne stafete je treba javiti 24 ur pred pričetkom dotične točke. Za trening bodo imeli udeleženci na razpolago Mussolinijev stadion v Turinu 6 dni pred pričetkom tekmovalnega. Spored je razdeljen na tri dni in se zaključuje 9. septembra s prihodom maratonskih tekačev ter nato s proglasitvijo zmagovalcev.

Najboljši atlet na svetu

Kakor smo v tej rubriki že zabeležili, je Nemec Hans Silevert pred kratkim prekosil svetovni rekord v najtežji lahkoatletski disciplini v desetboju. Dosegel je 8790.460 točk, torej za 378.23 točke več kot jih je spravil olimpijski zmagovalec James Zauch v Los Angelesu (8462.230). Podrobni rezultati Sileverta so bili: na 100 m: 11.1 skok v daljino 7.48 m; met krogla 15.31, skok v višino 1.80 m; 400 m 52.2; 110 m z zapreki 16.8; met diska 47.23 m; skok ob palici 3.43; met kopja 58.32 in 1500 m: 4:58.8.

Anglež — wimbledonski vrhak

Prvič po 25 letih je na sloviem teniškem turnirju v Wimbledonu, ki je prav za prav vsakoletna svetovna preskušnja najboljših teniških igralcev, spet zmagal domačin Anglež Perry. Finalu je pristvovala okoli 20.000 gledalcev, med njimi tudi kraljeva dvojica s številnim spremstvom. V dobri uri je bil boj končan: Avstralec Crawford je izgubil v treh setih 3:6, 0:6, 5:7. Med damami je kot posameznica tudi zmagala mlada Angležinja Dorothy Round.

Francoska lahkoatletska prvenstva

V pariškem stadionu Colombes je bila nedavno odločeno francosko lahkoatletsko prvenstvo. Pomembnejši je uspeh novega prvaka na 1500 m Guixa, ki je tekel 3:54.8. Robert Paul se je postavil z dvema uspehoma, in oboje na 100 m s 10.8, in v skoku v daljino z zmagom 7.37 m. Na 200 m je bil prvi Dondelinger v času 22.4; na 500 m metrov je zmagal Rochard z velikim naskokom in časom 1:50.2. Morell je bil zmagovalec na 800 m v času 1:54.2, Bernard na 110 m z zapreki in časom 15.7, Tridet pa v skoku v višino 1.86 m.

Savo Sancin, v našem jeziku in mu predal prelep lovorjev venc z državno trobojko in klubovnimi inicijali.

Razdelitev nagrad nas je vse zelo prijetno iznenadila zaradi velike pozornosti, ki so nam jo tudi ob tej priliki posvetili. Vsi tekmovalci so dobili v spomin karšnice nalivne peresa z vgraviranim imenom in priimkom, zmagovalci v poudarjenih disciplinah krasne plakete, klub pa si je priboril ogromen in krasen pokal, ki ga je za to tekmovalstvo kot prehodno darilo naklonil rumunski prometni minister Fransorici. Slavljenec, Asoc. Sport. C. F. R., je dobil darilo našega ministra na rumunskem dvoru, krasen bronasti kip metalca kopja.

Oficielni del bivanja lahkoatletov »Primorja« v Bukarešti je zaključil odličan banket v enem najlepših bukeštanskih restavrantov »Bandy«. Pristvovalo je okoli 150 povabilencev, na čelu jima zastopnik našega ministra na rumunskem dvoru, svetnik poslaništva Andrejevič, generalni direktor rumunskih državnih železnic Cezar Meretu, višji direktor inž. Panatopol, podpredsednik rumunske lahkoatletske federacije Rudi Schmetat, predsednik lahke atletike in rugby C. F. R. inž. Antoniu, tajnik rumunske bokerske federacije, advokat Savescu, kot predstavnik Asoc. Sp. C. F. R., predsednik lahkoatletskega podsaveza v Bukarešti Popovici itd. Zaključil je banket generalni direktor rumunskih državnih železnic Meretu, ki se je zahvalil ekipi »Primorja« za privržnostni sport, ki ga je predvedla ves čas tekmovalja in na-

Nočne tekme — prepovedane

V Nemčiji! Nemška nogometna zveza je prepovedala igranje nogometa ob umetni razsvetljavi z zanimivo utemeljitvijo, da so izključno poslovnega pomena, nimajo pa nobene sportne vrednosti. Menimo, da so Nemci zadeli v živo!

Nov plavalni rekord

Na ameriških plavalnih prvenstvih v Chicagu je svetovni rekord v prostem plavanju Jack Medica dosegel novo svetovno zmagiko na eno miljo. Plaval je 20:57.8 ter tako izboljšal dosedanj svetovni rekord Šveda Arne Borga z 21:06.8. Na istih tekmah je Higgins na 220 y praso plaval 2:55 in s tem dosegel nov ameriški rekord na tej progi.

Fis tekme v Tatrah

Funkcionarji češke smučarske zveze (Svaz lyžaru) so bili pred kratkim nekaj dni v Tatrah, kjer so poudčili vse podrobnosti za organizacijo prihodnjih Fis tekem, ki jih bo izvedla češkoslovaška. Skakalnica bo zgrajena ob Čortskem jezercu in je bilo za gradnjo dovoljenih 200.000 Kč. Tekmovalnja v tehik bodo po vseh Tatrah, kjer je za izvedbo imenovan poseben prireditveni odbor. Prav tako so se urejena vprašanja preskrbe tekmovalcev, funkcionarjev, novinarjev in drugih. Za promet bo skrbelo 80 državnih avtobusov, ki jih bo železniško ministrstvo dalo na razpolago organizacijskemu odboru.

Iz življenja na deželi

Iz Kranja

— Zvočni kino v Narodnem domu v Kranju predvaja Paramountovo velicenzacijo »Pod vročim soncem ekvatorja«. Dodatek zvočni tekni z najaktualnejšimi novicami sveta.

Iz Zagorja

— Sportno predavanje priredi SK Zagorje skupno z Zvezo kulturnih društev v Ljubljani v soboto 21. t. m. ob 20. v Sokolskem domu. Predavajo g. dr. Slavko Grum »Sport in zdravje«, g. dr. Branko Alujevič »Sportna vzgoja mladine«, g. Mario Kuret »Organizacija sporta« ter predsednik SK Zagorja »Potreba sportnega udejstvovanja v Zagorju«. Ker je »davanje« nemenično poleg članstva tudi vsej javnosti, je vsakdo vijuono vabjen, da se predavanja zanesljivo udeleži. V nedeljo pa bo običajni sportni dan.

Iz Novega mesta

— Kino Dom v Sokolskem domu bo predvajal danes ob 20.30 in jutri ob 16. 18.30 in 20.30 zvočni film v francoskem jeziku »Dve siroti«. Predigra Foxov zvočni tekni.

Iz Laškega

— Tragično je preminul komandir tukajšnje orožniške postaje narednik g. Alojz Masilo. Blag mu spomin! Zalujotim iskreno sožalje!

Iz Ptuja

— Velika gasilska vaja ptujskih gasilcev. V ponedeljek se je vršila velika gasilska vaja ptujskih gasilcev skupno z oddelkom vojaštva, ki se je izvečal pod strokovnim vodstvom naših gasilcev za sodelovanje v primerih večjih požarov v mestu. Požarni objekt je bila vojašnica kralja Petra z vsemi postranskimi objekti. Ob pol 19. je bil dan alarm za požar in že nekaj minut po alarmu je brzel na kraj namišljenega požara prvi gasilski avto z gasilnim orodjem in agregatorjem pod vodstvom poveljnika g. Breznika. Sledila je motorna brigada z drugim vozom gasilnega orodja in dvema transportnima lestvama pod vodstvom četnikov Eriča in Berliča ter naposled reševalni oddelek z avtom pod vodstvom upravitelja g. Picherja. Gašenost. Veliki vaji so pristvovali sreski načelnik g. dr. Bratina, predsednik čete šolski nadzornik g. Cepuder, komandant mesta major g. Manjolič z adjutantom poročnikom g. Božičem in mestni župan g. Jerše, ki so se vsi zelo pohvalno izrekli o naših gasilcih. Sledila je še praktična vaja gasilcev in je zdravnik g. dr. Vrečko nazorno pokazal, kako je ravnati v primeru požarne katastrofe s ponesrečenim.

— Davica. V ptujsko bolnišnico so sprejeli nov primer davice. Obolela je za to boleznijo enoletna Burgova Režika iz Savinjskega.

— BLED. Kino »Bled« bo predvajal danes zvočni film velilim »Križarko Emdene«. Dodatek nov žurnal in koloriran film »Simfonija Sillie«.

— POLJČANE. Pogajanja med železniško upravo in občino, ki so se vršila glede vodovoda nad leto dni, so končana. Ker železniška uprava ne more prispevati razlike stroškov za primer, če bi se vodovod gradil tudi za železniške potrebe, ker nima denarja, se je občinska uprava odločila, da zgradi vodovod samo za potrebe svojih občinarjev. Poslala je že zadevno prošnjo hidroinženirskemu oddelku banske uprave za

zdravil bratstvu z Jugoslavijo in jugoslovanskemu kralju Nj. Vel. Aleksandru. Zahvalil se mu je svetnik poslaništva, ki je sporočil pozdrave bolnega našega ministra Colaka-Antića, zahvalil se za veliko gostoprimstvo, ki so ga rumunski sportni krogi nudili ekipi »Primorja«, v blestem govoru poudaril, da je sport najboljšje sredstvo, ki veže vse narode sveta v plemeniti in miroljubni borbi. Napil je bratskemu rumunskemu narodu in njegovi dinastiji.

Ob velikem navdušenju vse ekipe »Primorja« je bila sprejeta vest, da nas je generalna direkcija državnih železnic povabila na enodnevni izlet in kopanje na Crno morje. Od začetka nismo temu verjeli, toda takoj je nastopila realnost, ko nas je prirediteljski odbor, na čelu mu neutrudljivi advokat Savescu ter inženjerji Antoniu in Lazarescu, pozval, da dvignemo svojo kovecjo in se hitro napotimo na postajo v že tako rekoč »naše« posebni spalni vagon.

In že je vso ekipo zagrabil črni spanec! Lepa rumunska nižina, prehod preko krasne delte Dunava in nekaj minut postanka v Konstanci, vse to je ostalo nezapaženo. Ekipa se je zbudila, ko smo prispeli na naš cilj, v krasno, največje rumunsko morsko letovišče Eforio, ki leži 20 km južno od Konstancie v središču Dobrudže, prizorišča najkrvavejših borb naših dobrovoljcev v svetovni vojni.

(Dalje prihodnjič)

izgotovitev vodovodnega načrta in proračuna.

RIBNICA PRI KOČEVJU. Danes ob 20.15 in v nedeljo 22. t. m. ob 15.15 in ob 20.15 bo predvajal zvočni kino Sokol Ribnica veleznimiv zvočni film »Nagano«. Predigra Foxov zvočni žurnal.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga, v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblaknost 1—10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

20. julija
Ljubljana 7, 758.8, 20.2, 82, 0, 10, —, —; Ljubljana 13, 758.2, 27.4, 47, 51, 7, —, —; Maribor 7, 757.8, 21.0, 70, NW1, 3, —, —; Zagreb 7, 758.6, 22.0, 70, E1, 5, 5, —, —; Beograd 7, 757.6, 20.0, 70 SE 1, 5, —, —; Sarajevo 7, 761.3, 15.0, 90, 0, megle, 10, —; Skopje 7, 768.3, 21.0, 70, N1, 9, —, —; Split 7, 758.3, 26.0, 60, 0, —, —; Kumbor 7, 758.4, 21.0, 90, NW3, 0, —, —; Rab 7, 758.4, 25.0, 50, N2, 3, —, —.
Temperatura: Ljubljana 23.0, 19.0; Maribor 26.7, 17.0; Zagreb 31.0, 19.0; Beograd 23.0, 18.0; Sarajevo 25.0, 13.0; Skopje 27.0, 19.0; Split 32.0, 23.0; Kumbor —, 20.0; Rab —, 22.0.

Splošen pregled vremena 20. t. m.: Depresija je razširjena nad vso Evropo. Vdno vreme vlada v zapadni in južni Evropi, v ostalih krajih je deloma oblačno. Temperatura je narasla v zapadni in vzhodni, a upadla v srednji Evropi. — V Jugoslaviji je vedro v severnem in zapadnem delu v ostalih krajih oblačno. V poslednjih 24 urah je padal dež kraljevo v sredini in v vzhodnem delu države. Temperatura je nekoliko upadla na severozapadnem a narasla v ostalih delih države. Minimum Kalinovik 10, maksimum Split 32 stopinj C.

Radio

Sobota, 21. julija.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: Harmonika na ploščah. — 18.30: Zabevano predavanje: O križih in težavah stanovanjskega najemnika (L. Mrzel). — 19: Čakavska lirika (A. Cerkenik). — 19.30: Zunanjo-politični pregled (dr. Jug). — 20: Vokalni solistični koncert gđ. Kristanova. — 21: Josip Jurčič-Jurij Kozjak (zvočna igra). — 22: Čas, poročila. — 22.15: Operetni valčki na ploščah.

Nedelja, 22. julija.

LJUBLJANA 8.15: Poročila. — 8.30: Gimnastika (Pustišek). — 9: Versko predavanje (dr. Rant). — 9.15: Prenos iz franc. cerkve. — 10: Predavanje za delavce: Trbovlje (Mrzel). — 10.30: Sramel »Eriča«, vmes poje samospeve g. Milan Jug. — 12: Plošče. — 16: Odnosi med veterinarstvom in javnim zdravstvom v pogledu na vprašanje mesa in mleka in na njihov promet (dr. Steg. Jos.). — 16.30: Pevski zbor »Danica«, vmes plošče. — 20: Sreča pred vrati — radio opereta g. Antona Balatke. — 22: Čas, poročila, plošče.
BEOGRAD 18: Ruske pesmi. — 19: Plošče. — 19.50: Violinske skladbe. — 20.30: Pevski koncert. — 21: Francoska glasba. — 21.30: Laha in plesna muzika. — ZAGREB 12: Plošče. — 17.30: Laha glasba. — 20.15: Orkestralni in klavirski koncert. — 21.15: Havajske kitare. — 22.15: Plesna glasba. — PRAGA 19.55: Program iz Brna. — BRNO 19.55: Orkester. — 20.40: Slušna igra. — 21.05: Sakeoloni. — 21.25: Pevski koncert. — 21.40: Violinski trio. — 22.30: Sramel kvartet. — VARŠAVA 20.15: Simfonični koncert. — 21.02: Zabevano program. — 22.30: Operetna glasba. — 23.05: Ples. — DUNAJ 11.05: Simfonični koncert. — 15.15: Komorna glasba. — 17.05: Orkester. — 19.25: Beethovne skladbe za želo in klavir. — 20.05: Serenada. — 22.30. Jazz. — 24: Plošče. — BERLIN 20: Koncert orkestra in solistov. — 23.10: Laha glasba. — KÖNIGSBERG 20: Slušna igra. — 21: Opera glasba. — 22.30: Prenos iz Berlina. — MÜHLACKER 20.45: Večer lahke glasbe. — 22.30: Koncert iz Berlina. — BUDIMPEŠTA 17: Vojaška godba. — 18.45: Madžarske pesmi a cigansko godbo. — 20.40: Zborovski koncert. — 22.30: Plesna glasba. — 23.15: Ciganeska kapela. —

Pri oslabiljenju živcev

uporabljajo ekstrakt iz življenjskega kisa kroglic in zdravil živali (»Kalefid«). Ta ječi živčni sistem in krepi organizem. Ojačuje inlovalno delovanje vseh zlov. — Brezplačno detaljna literatura, zabavaje: Beograd, Njegoševa 5, Miloš Marković. — »Kalefid« se prodaja v lekarnah in drogerijah. — Reg. S. br. 5300/32.

TRGOVSKI POTNIK

prvovrstna, pri speeristih dobro vpeljana moč, z dobrimi referencami, dobi mesto s fiksnim plačo pri tovarni hranil. Ponudbe pod »Vestenc« na oglasni oddelek »Jutrac«. 6467

BODITE PREVIDNI PRI OTROCIH!

In čim opazite na otroku tudi najmanjše nerazpoloženje in potrtost zaradi želodca, dajte mu brez pomislanja v malo vode ali mleka malo žličico praška »Magna«. Rešili ste se skrbri in s tem preprečili mnoga obolenja.

»Magna« prašek se dobiva v lekarnah. Zavoček Din 4.—. — Reg. S. br. 4788-32

Sportni dan v Zagorju

Agilni SK Zagorje bo priredil jutri pod pokroviteljstvom dr. Slavka Gruma sportni dan, ki obsega vrsto zanimivih sportnih prireditev v raznih panogah.

Spored se bo začel ob 9. s poljevo kolesarsko dirko, ki se je lahko udeleži vsak kolesar. Prijavitelj se je treba tajniku pol ure pred startom z 2 Din prijavine. Najboljši vozač bo prejel kolajno. Ob 9.30 bo cross country na 5000 m s startom in ciljem na igrišču. Proga bo objavljena pred startom. Zmagovalec bo prejel spominsko kolajno. Ob 10.30 bo statetni tek po Zagorju s šestimi predajami, startom pri Blažiču na Toplicah ter ciljem pred kinom »Trglava«. Zmagovalna petorica bo prejela v trajno last lep kip, darilo prireditelja. Ob 11.30 bo troboj na igrišču, in sicer v teknu na 60 m, metu krogle in skoku v daljino. Zmagovalcu je določena spominska kolajna.

Popoldanski spored se bo začel ob 15. z nogometno tekmo med prvim moštvom Zagorja in jeseniškim bratstvom. Med odmorom bo tekla švedska stafeta, ob 18. pa bo nogometna tekma med Litijo in Zagorjem. Ob pol 17. dalje bo svirala na igrišču zagorska rudniška godba.

Po sporedu bo družabni sestanek pri A. Grčariu, na katerega so vlučno vabljene vsi udeleženci.

Nov sportni klub v Mostah

V Mostah pri Ljubljani se je ustanovil sportno-turistični klub »Mostec«, ki si je nadel nalogo, da bo širil v moštanski občini smisel za sport in turizmo. Gojiti namerava vse sportne in turistične panoge, za katere bi se člani priiglašali. Preteklo nedeljo se je vršil ustanovni občni zbor, katerega se je udeležilo 30 članov. S svojio udeležbo pa je občni zbor počastil tudi predsednik moštanske občine Pavčič Pavle, ki ga je občni zbor izvolil za častnega člana. Izvoljen je bil odbor pod predstvom dr. Janka Osolnika in načelnikov: nogometnega, lahkoatletskega, turističnega, smučarskega, šahovskega in plavalnega odseka, ki so prevzeli nalogo, da bodo organizirali omenjene odseke.

Odbor vabi vse moštanske sportnike in turiste, ki imajo veselje do dela v klubu in njegovih odsekih, da pristopijo kot redni ali pa podporni člani.

Službene objave LNP

(Seja u. o. 19. t. m.)

Imenovanje odborov:
v poslovni odbor: Skuhala Franc, Bergant Janko, Juvan Franc, Zupanc Franc, Salamon Karol, Perović Ivo, Jančar Albin, Trpin Josip;

v kazenski odbor: Tomšič Anton, Galof Albin, Kosirnik Mirko, Božič Janko, inž. Kuljiš Vinko, Bucik Anton, Grabričan Edjo;

v vzgojno-zdravstveni odsek: dr. Prodan Josip, dr. Tomc Alojz, dr. Ahčin Marjan, Mrdian Viljem, Škerl Pero, Vrhovnik Vlado ter kot zastopnik u. o. Kuret Marjor;

Odlično uspelo gostovanje lahkoatletov »Primorja« v Bukarešti

Zaključku tekmovalja v nedeljo popolne so pristvovali oficielni krogi s svetnikom našega poslaništva, g. Andrejevičem, generalnim direktorjem rumunskih drž. železnic Meretu in reprezentanti vseh sportnih federacij.

Uvod je bila sigurna zmaga Kovačičeva v teknu na 100 m, ki bi časovno bila uspela še bolje, da ni bilo močan protiveter tega preprečil. Da je vzlic temu njegov rezultat zelo dober, tolmači dejstvo, da je sedanji najboljši rumunski tekač na kratke proge, ki letos redno dosega čase okoli 11 — 11.1 sek., pretekel progno v času 11.4 sekunde.

Na izid tekmovalja v teknu na 400 m smo bili zelo radovedni vzlic temu, da so rumunski lahkoatletski krogi razširjali vesti, da bo zmagovalec v tej disciplini izvršil naskok na rumunski rekord, ki ga brani Nemes z rezultatom 51.2. Svojo zmago pa ima vsekakor zahvaliti nekorektnemu starterju, ki je zmagovalca Jordachea po prvem nepravilnem startu, zakriviljem po njemu samem, tudi v drugič dopustil, da je predčasno startal in s tem na samem startu profitiral okoli 4 m.

Skok v daljavo je že v naprej, vsaj na papirju, določen za rumunskega rekorderja Jonesca (Astra Brašov), ki brani rekord z rezultatom 7.08 m. Tekmovalje samo je

pa pokazalo, da bi bili naši predstavniki mogli preskočiti blesiranega Jonesca, da niso tudi oni bili pod svojo običajno formo, zlasti Martini, ki ga je tukaj močno ovirala blesura, dobljena v Beogradu.

